

РАДИВОЈЕ БОЈОВИЋ

ПРИЛОГ ЕТНОЛОШКОЈ БИБЛИОГРАФИЈИ ЧАЧАНСКОГ КРАЈА

За потребе научно-истраживачког пројекта „Етнoлошка проучавања чачанског краја“ прикупљени су доступни наслови у прилог за библиографију. У више од век и по дугом интересовању за етнoлошку проблематику овог подручја најзапаженије резултате дао је рад Цвијићевих сарадника Јована Ердељановића, Радомира Илића, Косте Јовановића и Миленка Филиповића на истраживању насеља и порекла становништва. Значајна пажња је посвећена духовној и материјалној култури кроз рад на објављивању грађе. На супрот томе, мали је број проблемски постављених и обрађених тема. Томе је, у знатној мери, допринела чињеница да етнoлошка истраживања овог подручја нису имала поуздан ослонац у резултатима историографије. С друге стране, методолошки приступ аутора и неким врло привлачним темама, каква је стара балканска архитектура у урбаним целинама чачанског краја, не премашује ниво марљивог аматеризма.

Прилогом за библиографију обухваћени су и радови из историје, који пружају потребна обавештења о прошлости чачанског краја и дају могућност проучавања појединих појава кроз објав-

љене историјске изворе и радове из археологије и историје уметности — како би се могла пратити генеза материјалне културе на овом подручју. Укупно 406 аналитички обрађених библиографских јединица представљају чачански крај као врло интересантно подручје за даља истраживања.

1. АДМИНИСТРАТИВНО-ТЕРИТОРИЈАЛНЕ ПРОМЕНЕ У НР СРБИЈИ Од 1834—1954. ГОДИНЕ, Београд, 1955, стр. 300.

Преглед садржи податке о територијалним променама у оквиру административних јединица које су обухватале чачански крај.

2. Аличић, Ахмед С., ТУРСКИ КАТАСТАРСКИ ПОПИСИ НЕКИХ ПОДРУЧЈА ЗАПАДНЕ СРБИЈЕ XV И XVI ВЕК, I Чачак, 1984, стр. 640; II, Чачак, 1985, стр. 491; III, Чачак, 1985, стр. 563.

Преведени дефтери садрже попис становништва и податке о насељеним местима у чачанском крају између 1478. и 1572. године.

3. Аранђеловић — Лазич, Јелена, НАРОДНЕ ТОРБЕ ПО ЗВИРЦИ ЕТНОГРАФСКОГ МУЗЕЈА У БЕОГРАДУ, Гласник Етнографског музеја, XXI, Београд, 1958, стр. 99—129, ил.

Рад садржи податак о јанцику из околине Горњег Милановца.

4. АРХЕОЛОШКИ СПОМЕНИЦИ И НАЛАЗИШТА У СРБИЈИ, I, Западна Србија, Београд, 1953, стр. 218, ил.

Прилози садрже податке о праисторијском локалитету Црквенац у Јежевици и овчарско-кабларским манастирима.

5. АРХЕОЛОШКИ СПОМЕНИЦИ И НАЛАЗИШТА У СРБИЈИ, II, Централна Србија, Београд, 1956, стр. 292, ил.

Прилози садрже податке о бронзанодопском локалитету у Горњим Бранетићима, античким локалитетима и остацима средњовековних утврђења и насеља на Руднику.

6. Баришић, Ранко, ИЗРАДА МЕРИЦА — БУЧУКА НА РУДНИКУ, Гласник Етнографског музеја, 47, Београд, 1983, стр. 179—183, ил.

У чланку је обрађена производња бучука у засеоку Звезда.

7. Барјактаревих, др Мирко Р., ГУЧА, Прилог проучавању наших варошица, Гласник Етнографског института САН, II—III, (1953—1954), Београд, 1957, стр. 301—312, ил.

Монографском обрадом обухваћени су: географски положај, прошлост, формирање варошице, становништво, привреда и саобраћај.

8. Белић, Данило, ЛУЧАНИ, стр. 183 (рукопис у Историјском архиву у Чачку).

Уводни део садржи опис места, податке о досељавању и друштвено-економским приликама до краја Првог светског рата.

9. Бојовић, Невенка, АБАЦИЈСКИ ЗАНАТ У ЧАЧКУ, Зборник радова Народног музеја, XI, Чачак, 1981, стр. 127—137, ил.

Прилогом је обухваћен развој абацијског заната у Чачку од прве половине XIX века, учење заната, начин рада, производи и алат.

10. Бојовић, Невенка, ОПАНЧАРСКИ ЗАНАТ У ЧАЧКУ, Зборник радова Народног музеја, IX, Чачак, 1978, стр. 185—197, ил.

У чланку је обрађен развој опанчарског заната у Чачку од средине XIX века, врсте опанака, процес израде, опис радионице и алата.

ПРИЛОГ ЕТНОЛОШКОЈ ВИБЛИОГРАФИЈИ ЧАЧАНСКОГ КРАЈА

11. Борели, Рада, ТРАГОВИ АВУНКУЛАТА КОД СРБА, Гласник Етнографског института САН, VII, Београд, 1958, стр. 71—86.

Забележено је учешће ујака у магијској радњи да би дете проговорило у селима Луњевици и Мајдану.

12. Боројевић, Рајка, ИЗ ДУБЦА У СВЕТ, Београд, 1964, стр. 241, ил. У успоменама о животу и раду у селу Доњем Дубцу између 1951. и 1957. године забележена је значајна етнографска грађа.

13. Бошковић, Милица, КОЛЕКЦИЈА ШТАПОВА ЕТНОГРАФСКОГ МУЗЕЈА У БЕОГРАДУ, Зборник Етнографског музеја 1901—1951, Београд, 1953, стр. 117—127, ил.

Објављен је податак о изради штапова у Дучаловићима, штапу са дршком из околине Чачка и његовој употреби за ознаку достојанства судије у Руднику.

14. VAKUFNAME IZ BOSNE I HERCEGOVINE (XV i XVI vijek), Sarajevo, 1985, str. 278.

Део одредби вакуфнаме Тураили-бега из 1572. године односи се на његову џамију у Чачку.

15. Vasić, Milan, O KNEŽINAMA BAKIĆA POD TURSKOM VLAŠĆU, Godišnjak Istoriskog društva Bosne i Hercegovine, IX, Sarajevo, 1958, str. 221—239.

У раду је објављен податак о броју становника села Рошци 1476. године.

16. Васић, Милоје, РИМСКЕ ТЕРМЕ У БЕЉИНИ, Зборник радова Народнoг музеја, XIII, Чачак, 1983, стр. 5—18, ил.

Археолошким ископавањем откривене су терме, које су вероватно биле у саставу неког римског газдинства. Датоване су у период од средине IV до средине V века.

17. Васић, Павле, ЖИВКО ПАВЛОВИЋ МОЛЕР ПОЖАРЕВАЧКИ И ЊЕГОВО ДОБА, Пожаревац, 1968, стр. 54, ил.

Монографија садржи податке о сликарској делатности Живка Павловића у чачанском крају средином XIX века.

18. Винавер Вук, ТУРСКО СТАНОВНИШТВО У СРБИЈИ ЗА ВРЕМЕ ПРВОГ СРПСКОГ УСТАНКА, Историски гласник, 2, Београд, 1955, стр. 41—80.

Чланак садржи податке о турском становништву у насељима чачанског краја у другој половини XVIII века и за време првог српског устанка.

19. Влајинац др Милан, З., ЗГОН ИЛИ КУЛУЧЕЊЕ ВАН МЕСТА СТАНОВАЊА ОД СРЕДЊЕГ ВЕКА ДО НАШИХ ДАНА, Српски етнографски зборник, XLIX, друго одељење, 21, Београд, 1932, стр. 467.

Из околине Чачка и Горњег Милановца наведени су примери кулучења током XIX века за обраду земље, грађевинске радове, коморску службу и учествовање у хајкама и потерама.

20. Влајинац, др Милан, З., МОБА И ПОЗАЈМИЦА, Српски етнографски зборник, XLIV, друго одељење, 18, Београд, 1929, стр. 598.

За анализу појединих елемената и опис обичаја, оцену привредног и друштвеног значаја аутор је користио резултате истраживања вршених у чачанском крају.

21. Влаховић, Митар, С., О ГУСЛАРИМА ОКО МОРАВИЦЕ И СКРАПЕЖА, Гласник Етнографског музеја, XIII, Београд, 1938, стр. 101—116, ил.

Рад садржи податке о гусларима Љубомиру Живковићу из Трнаве, Владимиру Маринковићу из Жежевице, Тикомиру Солдатовићу из Лисе и Радоњи Раковићу из Драгачева.

22. Вујић, Јоаким, ПУТЕШЕСТВИЈЕ ПО СЕРБИЈИ, I, Београд, 1901, стр. 226; II, Београд, 1902, стр. 245.

У свом путопису описао је Жежевицу, Чачак, овчарско-кабларске манастире, Гучу, Враћевшницу, Црнућу, Брусницу, манастир Вујан, Миоковце и Бершиће.

23. Вујовић, Бранко, БРЕЗНА, Зборник радова Народног музеја, XI, Чачак, 1981, стр. 5—29, ил.

У чланку је обрађен: географски положај и прошлост села, црква брвнара, старо гробље, црква Св. Димитрија и споменици народног градитељства.

24. Вукадић, Обренија, АРХЕОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА НА ЛОКАЛИТЕТУ „КУЛИНА“ ПОД КАБЛАРОМ, Ратка баштина, 2, Краљево, 1980, стр. 167—180, ил.

Археолошким ископавањем утврђено је да објекат потиче из XIV—XV века. У старијем слоју откривен је керамички материјал из X—XI века.

25. Вукановић, П. Т., НАСЕЉА У СРБИЈИ У ДОБА ПРВОГ СРПСКОГ УСТАНКА 1804—1813. ГОД. Врањски гласник, XI, Врање, 1975, стр. 1—172, ил.

Аутор у студији даје податке о Брусници, Руднику и Чачку.

26. Вукановић, Татомир, СОЦИЈАЛНО-ГЕОГРАФСКА ФИЗИОНОМИЈА КОМУНЕ ЧАЧАК ПРЕМА ПОПИСУ СТАНОВНИШТВА 1961, Гласник Српског географског друштва, XLIII-2, Београд, 1963, стр. 127—144, ил.

Аутор у чланку детаљно анализира структуру становништва општине Чачак.

27. Вукићевић, Миленко, КРАРАЂОРЂЕ, I, Београд, 1907, стр. 413; II, Београд, 1912, стр. 674.

Монографија садржи податке о чачанском крају за време Кочине крајине и првог српског устанка.

28. Вукмановић, Мирјана, ШАКАСТА ГРИВНА ИЗ ОСТРЕ КОД ЧАЧКА, Зборник Народног музеја, IX—X, Београд, MСMLXXIX, стр. 19—21, ил.

Публикована је гривна са локалитета „Пољчине“, датована у средње бронзано доба.

29. ВУКОВА ПРЕПИСКА, I, Београд, 1907, стр. 777; II, Београд, 1908, стр. 859; III, Београд, 1909, стр. 802; IV, Београд, 1909, стр. 809; V, Београд, 1910, стр. 788; VI, Београд, 1912, стр. 806; VII, Београд, 1913, стр. 785.

У збирци је објављена преписка Вука Караџића са сарадницима и представницима власти из чачанског краја.

30. Вукомановић, Андрија М, Јевтовић, Сретен М, СРЕЗОЈЕВЦИ, Чачак, 1979, стр. 96, ил.

Обрађен је географски положај села, прошлост, становништво, политичке, економске и друштвене прилике.

31. Вукотић, Ратислава, СТАРИЈИ НАЧИН ОСВЕТЉАВАЊА У СРБИЈИ ПРЕМА МУЗЕЈСКОЈ ЗБИРЦИ, Гласник Етнографског музеја, XVIII, Београд, 1955, стр. 157—177, ил.

У чланку су публиковани метални чираци из Прањана и Горњег Милановца.

32. Вуксановић-Анић, Драга, СА КАПЕТАНОМ Д'ОРМЕСОНОМ 1877. 22 ДАНА У ДВОКОЛИЦАМА КРОЗ СРБИЈУ, Београд, 1980, стр. 251, ил.

Француски војни изасланик маркиз Емануел д'Ормесон објавио је своје утиске о Чачку, где је посетио др Јарослава Кужеља и проту Сретена Поповића.

ПРИЛОГ - ЕТНОЛОШКОЈ БИБЛИОГРАФИЈИ ЧАЧАНСКОГ КРАЈА

33. Вулић, др Никола, АНТИЧКИ СПОМЕНИЦИ НАШЕ ЗЕМЉЕ, Споменик САН, ХСVIII, одељење друштвених наука, 77, Београд, 1941—48, стр. 1—279, ил.

Објављен је епиграфски материјал из околине Чачка и извештај др Јанка Шафарика из 1865, у коме су саопштени подаци о археолошким локалитетима у чачанском крају.

34. Вулић, Н, ЗАПАДНА ГРАНИЦА ГОРЊЕ МЕЗИЈЕ, Глас СКА, CLX, други разред, 82, Београд, 1934, стр. 54—58.

У чланку је као један од елемената за одређивање границе између Далмације и Горње Мезије употребљен натпис са жртвеника бога Јупитера из села Јездине.

35. Вуловић, Данило, КЊАЖЕСКА КАНЦЕЛАРИЈА НАХИЈА ПОЖЕШКА 1815—1839, Београд, 1953, стр. 615.

Објављена документа садрже податке о становништву, насељима, привреди, култури и политичким догађајима за време прве владе кнеза Милоша Обреновића.

36. Вучо, др Никола, РАСПАДАЊЕ ЕСНАФА У СРБИЈИ, I, Београд, 1954, стр. 478; II, Београд, 1958, стр. 365.

Монографија садржи податке о занатима и еснафима у Чачку и Горњем Милановцу.

37. Гавриловић, Јован, Прилог за географију и статистику Србије, Гласник Друштва србске словесности, IV, Београд, 1852, стр. 227—248.

Прилог садржи статистички извод из пописа становништва 1850. године и азбучни попис села са бројем становника и кућа, која нису обухваћена у Речнику.

38. Гавриловић, Јован, рѣчникъ географійско-статистичный Србије, Београд, 1846, стр. 332.

Речник садржи податке о административној подели, насељима, броју кућа и становника, световној и духовној власти.

39. Гавриловић, др Мих. МИЛОШ ОБРЕНОВИЋ, I, Београд, 1908, стр. 579; II, Београд, 1909, стр. 758; III, Београд, 1912, стр. 627.

Монографија садржи велики број података о догађајима у чачанском крају од 1813. до 1835. године.

40. Gaј-Popović, Dobrila, LES TRÉSORS DE MONNAIES CONCAVES BYZANTINES EN CUIVRE DE LA COLLECTION DU MUSÉE NATIONAL DE BEOGRAD, Actes du 9-ème congrès international de numismatique, Luxembourg, 1982, p. 859—872.

Аутор даје податке о 268 комада чанкастог новца из оставе нађене у селу Заблаћу, крој XII и почетак XIII века.

41. Gaј-Popović, Dobrila, ОСТАВА СРПСКОГ СРЕДЊОВЕКОВНОГ НАКИТА И НОВЦА ИЗ СЕЛА КОШТУНИВА КОД ЧАЧКА, Зборник Народног музеја, V, Београд, MCMLXVII, стр. 309—316, ил.

Део оставе, који чини једна наушница, две украсне плочице и 25 комада сребрног новца, даје елементе за датовање у другу половину XIV века.

42. Гарашанин, др Драга, КАТАЛОГ МЕТАЛА, Београд, MCMLIV, стр. 88, ил.

У каталогу су обрађени бронзанодобски и халштатски предмети из Гуче, Котраже, Лучана и Рудника.

43. Гарашанин, Драга, ОСТАВА ИЗ РУДНИКА, Праисторијске оставе у Србији и Војводини, I, Археолошка грађа Србије, серија I, Праисторија, I, Београд, 1975, стр. 90—93, ил.

Публикована је халштатска остава металних предмета са Рудника.

44. Гарашанин, Милутин, ПРАИСТОРИЈА СРБИЈЕ, I—II, Београд, 1973, стр. 700, ил.

На основу резултата ископавања бронзаноделских хумки у Драгачеву, илирске кнежевске некрополе у Атеници и случајних налаза, дати су подаци о чачанском крају у преисторији.

45. Гарашанин, Милутин-Гарашанин, Драга, АРХЕОЛОШКА НАЛАЗИШТА У СРБИЈИ, Београд, 1951, стр. 285.

Објављени су подаци о праисторијским и античким локалитетима на територији тадашњег драгачевског, љубићко-трнавског и таковског среза.

46. Глишић, Миломир В, ШКОЛЕ У РУДНИЧКОМ ОКРУГУ ЧЕТРДЕСЕТИХ ГОДИНА XIX ВЕКА, Изворник, 2, Чачак, 1985, стр. 75—88, ил.

Објављена архивска грађа садржи податке о школама, ученицима и наставном особљу.

47. Големовић, Димитрије О, НОВИЈЕ СЕОСКО ДВОГЛАСНО ПЕВАЊЕ У СРБИЈИ, Гласник Етнографског музеја, 47, Београд, 1983, стр. 117—156.

Аутор је у чланку користио грађу сакупљену у околини Чачка и у прилогу објавио мелографске записе 11 песама из драгачевског и таковског краја.

48. Давидовић-Милованов, Дренка-Гавриловић, Живојин, ПРИЛОГ АНТРОПОМЕТРИЈИ ФАБРИЧКИХ РАДНИКА ИЗ ЧАЧКА И ОКОЛИНЕ, Зборник радова Института за медицинска истраживања САНУ, 8, Београд, 1960, стр. 151—156.

На основу прегледа 736 особа утврђено је да су мушкарци претежно високи, а жена средњег раста и задовољавајуће телесне кондиције.

49. Дашић, др Јарослав, ЕКОНОМСКЕ И СОЦИЈАЛНЕ ПРИЛИКЕ У ЧАЧАНСКОМ ОКРУГУ 1945, Зборник радова Народног музеја, X, Чачак, 1979, стр. 339—407.

Чланак садржи податке о административној подели, броју становника и домаћинстава према попису из 1945. године, насељима, комуналним проблемима, ратној штети, саобраћају, привреди, обнови и оснивању задруга и снабдевању становништва.

50. Девин, Драгослав, САКУПЉАЧИ НАРОДНИХ МЕЛОДИЈА У СРБИЈИ И ЊИХОВЕ ЗБИРКЕ, Гласник Етнографског музеја, 22—23, Београд, 1960, стр. 99—122.

Аутор је објавио податак да је Корнелије Станковић записивао народне мелодије у Чачку, а Светомир Настасијевић у рудничком округу.

51. Дѣловодный протоколъ одъ 1812. маія 21. до 1813. августа 5. Кара-Ђорђа Петровића вѣр'овногъ Вождѣ и Господара народа сѣрбскогъ, Београд, 1848, стр. 126.

Протокол садржи податке о истакнутим личностима и организацији устаничке власти у чачанском крају.

52. Дероко, А, СРЕДЊОВЕКОВНИ ГРАДОВИ У СРБИЈИ, ЦРНОЈ ГОРИ И МАКЕДОНИЈИ, Београд, 1950, стр. 214, ил.

У књизи се налазе подаци о остацима тврђава на планини Јелици и Руднику.

53. Динић, Михаило Ј, ЗА ИСТОРИЈУ РУДАРСТВА У СРЕДЊОВЕКОВНОЈ СРБИЈИ И БОСНИ, II, Београд, 1962, стр. 102.

Обрађена је средњовековна рударска делатност на Руднику.

54. Динић, Михаило Ј, ЈУГОЗАПАДНА СРБИЈА У СРЕДЊЕМ ВЕКУ, Зборник Филозофског факултета, XI—1, Београд, 1970, стр. 239—249.

У прилогу су саопштени подаци о средњовековној цркви и Дубровчанима у Чачку почетком XV века.

ПРИЛОГ ЕТНОЛОШКОЈ БИБЛИОГРАФИЈИ ЧАЧАНСКОГ КРАЈА

55. ДРАГАЧЕВАЦ, Србско-народни календар за просту годину 1871, издаје и уређује Милан Ђ. Станић, Београд, S. a, стр. 139.

Објављене су епске песме „Женидба Мандушића Вука“, забележена у Драгачеву, и „Чачанка девојка“, забележена у Чачку.

56. Драгић, др Михаило, ГРУЖА, Српски етнографски зборник, XXI, друго одељење, X, Београд, 1921, стр. 149—382, ил.

Обрађена су села Горња и Доња Врбава и Горња и Доња Црнућа.

57. Дрљевић, Јакша, ХРОНИКА ГОРЊЕГ МИЛАНОВЦА, стр. 264 (рукопис у Историјском архиву у Чачку).

У првом делу дати су подаци о варошици Брусници, настанку и развоју Горњег Милановца и приликама до краја првог светског рата.

58. Дробњаковић, Боривоје М, СТАНОВНИШТВО СРБИЈЕ ЗА ВРЕМЕ ПРВОГ УСТАНКА, Географски лик Србије у доба првог устанка, Београд, 1954, стр. 36—52.

Рад садржи податке о исељавању из чачанског краја у XVIII и досељавању у XIX веку.

59. Дурковић—Јакшић, др Љубомир, ЕПИСКОП УЖИЧКИ НИКИФОР И МЛАДИ ЊЕГОШ, Краљево, 1980, стр. 85, ил.

Монографија садржи податке о делатности владике Никифора Максимића у чачанском крају од 1831 до 1853. године.

60. Душанић, Светозар — Николић, Радомир, ОВЧАРСКО-КАБЛАРСКИ МАНАСТИРИ, Овчар Бања, 1978², стр. 63, ил.

Аутори дају основне податке о прошлости, живопису и архитектури манастира и покретном црквеном инвентару.

61. Ђоковић, Милан, КАКО ЈЕ НАСТАЛА ПОЗНАТА ПАРТИЗАНСКА ПЕСМА „СА ОВЧАРА И КАБАЛРА“, Зборник радова Народног музеја, I, Чачак, 1969, стр. 189—202, ил.

У чланку су објављене варијанте и подаци о настанку ове песме.

62. Ђорђевић, Слободан, О НАСТАНКУ УРБАНИСТИЧКЕ СТРУКТУРЕ ЧАЧКА, Зборник радова Народног музеја, VIII, Чачак, 1977, стр. 105—113, ил.

Прилог садржи осврт на историјски развој града, урбану структуру и наслеђене урбане вредности.

63. Ђорђевић, др Тих. Р, АРХИВСКА ГРАЂА ЗА ЗАНАТЕ И ЕСНАФЕ У СРБИЈИ ОД ДРУГОГ УСТАНКА ДО ЕСНАФСКЕ УРЕДБЕ 1847. ГОДИНЕ, Српски етнографски зборник, XXXIII, друго одељење, 15, Београд, 1925, стр. 317.

Објављени документи садрже податке о занатима и еснафима у Брусници и Чачку.

64. Ђорђевић, др Тих. Р, АРХИВСКА ГРАЂА ЗА СРПСКЕ НАРОДНЕ ОБИЧАЈЕ ИЗ ВРЕМЕНА ПРВЕ ВЛАДЕ КНЕЗА МИЛОША, Српски етнографски зборник, XIV, друго одељење, 8, Београд, 1909, стр. 383—448; Српски етнографски зборник, XIX, друго одељење, 11, Београд, 1913, стр. 443—467.

У збирци се налазе документа о градитељској делатности, разграничењу нахија, кажњавању изгоњењем из села, поступку са доповима, отмици девојака, обавези убице, забрани освете и другим појавама у чачанском крају.

65. Ђорђевић Тих. Р, АРХИВСКА ГРАЂА ЗА НАСЕЉА У СРБИЈИ У ВРЕМЕ ПРВЕ ВЛАДЕ КНЕЗА МИЛОША (1815—1839), Српски етнографски зборник, XXXVII, прво одељење, 22, Београд, 1926, стр. 653.

Документа садрже податке о становништву, ушоривању села и стању јавних објеката у чачанском крају.

66. Ђорђевић, Тихомир, Р, ИЗ СРБИЈЕ КНЕЗА МИЛОША, Културне прилике од 1815. до 1839. године, Београд, 1983, стр. 202.

Аутор даје податке о привреди, саобраћају, исхрани, ношњи, просвети, уметности и медицини у чачанском крају.

67. Ђорђевић, Тихомир, Р, ИЗ СРБИЈЕ КНЕЗА МИЛОША, Становништво-насеља, Београд, 1924, стр. 314.

Дати су подаци о становништву и насељима у чачанском крају.

68. Ђорђевић, Тихомир Р, ЈЕДАН СТАРИНСКИ УЧИТЕЉ, Наш народни живот, IX, Београд, 1934, стр. 83—95.

Објављена биографија учитеља Павла Стојића (1806—1852) садржи податке о школским приликама у Драгачеву.

69. Ђорђевић, Тихомир Р, КУПОВИНА И ОТМИЦА ДЕВОЈАКА, Наш народни живот, II, Београд, 1930, стр. 60—90.

У рад су унети примери отмица из чачанског краја у XIX веку.

70. Ђорђевић, Тихомир Р, НАШИ СЕОСКИ ЗАНАТИ, Наш народни живот, I, Београд, 1930, стр. 43—63.

Наведени су примери самуких занатлија у Доњем Драгачеву и подаци о сеоским занатлијама у рудничком крају.

71. Ђорђевић, Тихомир Р, ПОЛИАНДРИЈА, Наш народни живот, II, Београд, 1930, стр. 144—156.

У документима је забележен случај снахочења у Љутовници 1833. године

72. Ђорђевић, Тихомир, Р, РАЗВОД БРАКА, Наш народни живот, IV, Београд, 1931, стр. 47—60.

Као пример наведен је развод брака у Мрчајевцима 1820. године због неспособности за рад.

73. Ђорђевић, Тихомир Р, СЕЛО КАО СУД У НАШЕМ НАРОДНОМ ОБИЧАЈНОМ ПРАВУ, Зборник радова Филозофског факултета, I, Београд, 1948, стр. 267—291.

Расправа посвећена народним правним појмовима о суђењу селском садржи примере из архивске грађе од 1817. до 1828. године о тужбама због лошег понашања, гарантовања за неправедно осуђене, изрицању смртне пресуде, изгоњењу и предлозима за исељавање из села у Леушићима, Мрчајевцима, Брусници, Горевници, Балуги и Горњем Драгачеву.

74. Ђорђевић, Тихомир Р, СТАНОВНИШТВО У СРБИЈИ ПОСЛЕ ВЕЛИКЕ СЕОБЕ 1690. ГОДИНЕ, Наш народни живот, IV, Београд, 1931, стр. 114—138.

У рад су унети подаци из писаних извора о пореклу свештеника из чачанског краја у првој трећини XVIII века.

75. Ђукњић, М, ГРОТНИЦА У ГУЧИ, Тумули бронзаног доба, Старинар н. с, IX—X (1958—1959), Београд, 1959, стр. 375—376.

Саопштени су резултати ископавања три хумке из бронзаног доба.

76. Ђукњић, М, ЈАНЧИЋИ—РАВНИНЕ, Праисторијска хумка, Старинар, н. с, XI, Београд, 1960, стр. 237.

Саопштени су резултати ископавања једне бронзанодобске хумке.

77. Ђукњић, Милена-Јовановић, Борислав, ИЛИРСКА КНЕЖЕВСКА НЕКРОПОЛА У АТЕНИЦИ, Чачак, 1966, стр. 62, ил.

У монографији су објављени резултати ископавања две хумке са богатим аутохтоним и импортованим предметима свакодневне употребе, оружјем и накитом, датоване у крај VI и почетак V века п. н. е.

78. Ђурђевић, Бранислав, ХРИШЋАНИ СПАХИЈЕ У СЕВЕРНОЈ СРБИЈИ У XV ВЕКУ, Годишњак Историјског друштва Босне и Херцеговине, IV, Сарајево, 1952, стр. 165—169.

Чланак садржи податке о тимару Теодора Бакића у нахији Рудничка Островица.

79. Ђурић, Владимир, Р, ГЕОГРАФСКИ РАСПОРЕД НОВОКОЛОНИЗОВАНОГ СТАНОВНИШТВА У ВОЈВОДИНИ, Гласник Етнографског института САН, II—III, (1953—1954), Београд, 1957, стр. 737—747.

Саопштен је податак да је у првим послератним годинама одсељено становништво из чачанског краја насељавано у Банатском Карловцу и Вршцу.

80. Ђурић-Замоло, Дивна, ЦАМИЈЕ У УЖОЈ СРБИЈИ ИЗ XIV—XIX ВЕКА, Градска култура на Балкану (XV до XIX век), Зборник радова, 1, Београд, 1984, стр. 331—358, ил.

Подаци о цамији у Чачку дати су на основу старије литературе.

81. Elezović, Gliša, IZ SARIGRADSKIH TURSKIH ARHIVA MUHIMME DEFTERI, Београд, 1951, стр. 574.

Из зборника V и VI ове серије објављена су регеста наредби упућиваних 1564 — 1566. године кадијама Чачка и Рудника за прикупљање хране и израду муниције.

82. Ердељановић, Јован, ДОЊЕ ДРАГАЧЕВО, Српски етнографски зборник, IV, Насеља српских земаља, I, Београд, 1902, стр. 1—224.

У монографији је обрађен географски положај и прошлост Доњег Драгачева, насеља, старине, досељавање становништва и у посебном делу свако насељено место.

83. Живковић, Новак, АРИЉСКИ БИМБАША ВУЧИЋ ПИПЕРИН, Зборник радова Народног музеја, IX, Чачак, 1978, стр. 59—78, ил.

Молба за пензију Вучића Пиперина садржи податке о борби за ослобођење Чачка у првом српском устанку.

84. Живковић, Новак, ШКОЛЕ И УЧИТЕЉИ У ЧАЧАНСКОМ ОКРУГУ ПРЕ ЈЕДНОГ ВЕКА, Зборник радова Народног музеја, XII, Чачак, 1982, стр. 281—303, ил.

У свом извештају изасланик Министарства просвете Аћим Пивљаковић описао је школске зграде у чачанском крају 1882. године.

85. Здравковић, Иван, ГОСПОДАР ЈОВАНОВ КОНАК У ЧАЧКУ, Музеји, 6, Београд, 1951, стр. 124—127, ил.

Прилог садржи историјат и опис објекта, податке о стању у коме се налазио пре рестаурације, разматрање сликовних извора о ранијем изгледу и архитектонске снимке.

86. Здравковић, Иван, ЈЕДНА СТАРА КУЋА У ЧАЧКУ, Музеји, 6, Београд, 1951, стр. 128—130, ил.

Укратко је дата прошлост и опис куће трговца Вула Пантелића и архитектонски снимци.

87. Здравковић, Иван М, КОНАЦИ КНЕЗ-МИЛОШЕВЕ СРБИЈЕ, Гласник Етнографског института САН, II—III (1953—1954), Београд, 1957, стр. 413—425, ил.

У чланку је обрађен господар-Јованов конак у Чачку. Аутор је изнео закључак да се ради о турском објекту преправљеном за потребе губернатора рудничке и пожешке нахије.

88. Здравковић, Иван М, РЕСТАУРАЦИЈА И АДАПТАЦИЈА ГОСПОДАР-ЈОВАНОВОГ КОНАКА У ЧАЧКУ, Зборник заштите споменика културе, IV—V (1953—1954), Београд, 1955, стр. 243—252, ил.

Прилог садржи кратак историјат објекта, опис затеченог стања, конзерваторских и рестаураторских радова и архитектонске снимке.

89. Здравковић, Иван М, ЦРКВА МАНАСТИРА СТЈЕНИКА У ПЛАНИНИ ЈЕЛИЦИ КОД ЧАЧКА, Саопштења Републичког завода за заштиту споменика културе, IV, Београд, 1961, стр. 215—219, ил.

Дати су прошлост и опис манастира Стјеника.

90. Зега, Никола, ИЗОБИЧАЈЕНЕ МЛАДИНЕ КАПЕ У СРБИЈИ, Гласник Етнографског музеја, I, Београд, 1926, стр. 68—75, ил.

Рад садржи податке о ношењу смиљевца у рудничком и чачанском округу и сећање Ђурђије, супруге војводе Николе Милићевића—Луњевице, о односу мушких чланова домаћинства према млади.

91. Зиројевић, Олга, ГОСПОДАР ЈОВАНОВ КОНАК У ЧАЧКУ, Наша прошлост, 1—2, Краљево, 1967, стр. 96—97.

Аутор је обрадио прошлост објекта, за који сматра да је настао преправком турског селамлука.

92. Зиројевић, Олга, ТУРСКО ВОЈНО УРЕЂЕЊЕ У СРБИЈИ (1459—1683), Београд, 1974, стр. 319, ил.

Монографија садржи податке о управној подели, утврђеним местима и становништву из чачанског краја укљученом у турске оружане снаге.

93. Зиројевић, Олга, ЦРКВЕ И МАНАСТИРИ НА ПОДРУЧЈУ ПЕЊКЕ ПАТРИЈАРШИЈЕ ДО 1683. ГОДИНЕ, Београд, 1984, стр. 307, ил.

Саопштени су подаци из турске архивске грађе о црквама и манастирима у чачанском крају.

94. Ивановић, Војин, ЗБИРКА КОВЧЕГА ЕТНОГРАФСКОГ МУЗЕЈА У БЕОГРАДУ, Гласник Етнографског музеја, XXI, Београд, 1958, стр. 49—98, ил.

Публикован је ковчег из Горњег Милановца, који је употребљаван као каса.

95. Ивић, др Алекса, АУСТРИЈА ПРЕМА УСТАНКУ СРБА ПОД МИЛОШЕМ ОБРЕНОВИЋЕМ, од марта до децембра 1815. године, Загреб, 1917, стр. 54.

Обрађени су догађаји у чачанском крају за време другог српског устанка.

96. Ikodanović, M, BABINJAK, D. KRAVARICA — praistorijske humke, Arheološki pregled, 14, Beograd, 1972, str. 46—47, il.

Од три истражне хумке једна припада средњем бронзаном добу, а две није могуће датовати.

97. Икодиновић, Милена, ЗАШТИТНО ИСКОПАВАЊЕ ХУМКЕ У ЛУЧАНИМА, Зборник радова Народног музеја, I, ЧАЧАК, 1969, стр. 3—15, ил.

У чланку су изложени резултати ископавања хумке из старије фазе средњег бронзаног доба на локалитету Крушевље.

98. Илић, Мих, МОРАВСКА КЛИСУРА МЕЂУ ОБЧАРОМ И КАБЛАРОМ, Гласник Српског ученог друштва, XLII, Београд, 1875, стр. 186—222.

Путописни начин излагања обухватио је старине у Овчарско-кабларској клисури и запажања са сабора код манастира Преображење.

99. Илић, Радомир М, О ЉУБИЋСКИМ СЕЛИМА, Српски етнографски зборник, V, Насеља српских земаља, II, Београд, 1903, стр. 1—88.

У монографији је обрађен географски положај, досељавање и насеља

ПРИЛОГ ЕТНОЛОШКОЈ БИБЛИОГРАФИЈИ ЧАЧАНСКОГ КРАЈА

100. Илић, Радомир М, ЧАЧАК У ПРОШЛОСТИ, Извештај о раду и ученичком напретку Гимназије у Чачку у школској 1904/1905. години, Чачак, 1905, стр. 5—16.

У чланку је изложена прошлост Чачка до средине XIX века.

101. ИСТОРИЈА СРПСКОГ НАРОДА, I, Београд, 1981, стр. 697, ил; II, Београд, 1982, стр. 592, ил; V-1, Београд, 1981, стр. 567, ил; V-2, Београд, 1981, стр. 488, ил; VI-1, Београд, 1983, стр. 679, ил; VI-2, Београд, 1983, стр. 584, ил.

У оквиру излагања прошлости Србије саопштени су подаци о чачанском крају од праисторије до првих деценија XX века.

102. Јакшић Владимир, грађа за државописъ Србије, III, Обштыи покретъ людства у години 1852. сравнѣнъ са петнаестолѣтнимъ временикомъ, Гласникъ Друштва српске словесности, V, Београд, 1853, стр. 254—273.

Дат је преглед броја рођених, венчаних и умрлих у односу на број становника у чачанском крају.

103. Јакшић, Владимир, ГУСТИНА НАСЕЉЕНОСТИ СРБИЈЕ, Гласник Српског ученог друштва, XXXI, Београд, 1871, стр. 89—143.

Објављени су подаци о површини рудничког и чачанског округа и броју становника 1833, 1866. и 1870, прирасту становништва и густини насељености 1820—1833, броју стоке 1859. и 1866, броју кошница 1859. и 1866, површини обрадиве земље и броју школа 1866. године.

104. Јакшић Владимир, Климатична одношења земљѣ, Гласникъ Друштва српске словесности, VIII, Београд, 1856, стр. 283—350.

Аутор даје податке о географском положају Бруснице и резултатима метеоролошких мерења у мају и јуну.

105. Јакшић, Владимир, СТАЊЕ ЗЕМЉОРАДЊЕ У СРБИЈИ, Гласник Српског ученог друштва, XLI, Београд, 1875, стр. 1—103.

Објављени су подаци о броју становника, сетвеним површинама, површини воћњака и винограда за 1846, 1866. и 1867. годину.

106. Јанић, Исидор, ИЗГРАДЊА И УРЕЂЕЊЕ ЧАЧКА, Градац, II, Чачак, 1966, стр. 55—61.

У чланку су, у оквиру анализе урбанистичког развоја Чачка, дати подаци о објектима старе балканске архитектуре.

107. Јанковић, Љубица С — Јанковић, Даница С, ТРИ ГЕНЕРАЦИЈЕ НАРОДНИХ ИГРА У ЧАЧКУ, Гласник Етнографског музеја, XVI, Београд, 1953, стр. 163—169.

Испитивањима народне орске традиције у Чачку биле су обухваћене три генерације играча, који су дали податке и о градској свадби.

108. Јанковић, Марија, ЕПИСКОПИЈЕ И МИТРОПОЛИЈЕ СРПСКЕ ЦРКВЕ У СРЕДЊЕМ ВЕКУ, Београд, 1985, стр. 227, ил.

Аутор даје податке о манастиру Богоридице Градачке у Чачку као епископском и митрополијском седишту и његовим архијерејима.

109. Јаџимовић, Bratislav, RUDNIK, Zbornik radova Geografskog zavoda Prirodno-matematičkog fakulteta, XVI, Beograd, 1969, str. 133—146, il.

Обрађен је географски положај, становништво, привреда и утицајна зона Рудника.

110. Јаћимовић, Миодраг, АРСЕНИЈЕ ЛОМА, Чачак, 1972, стр. 94, ил.

Монографском обрадом обухваћено је учелиће војводе Арсенија Ломе у догађајима почетком XIX века.

111. Јаћимовић, Миодраг, ЛАЗАР МУТАП, Чачак, 1973, стр. 151, ил.
Аутор је обрадио учешће војводе Лазара Мутапа у првом и другом српском устанку.
112. Јевтовић, Сретен М, СТАНОВНИШТВО ЛЕУШИЋА, Зборник радова Народног музеја, VI, Чачак, 1975, стр. 135—157, ил.
Објављени су статистички подаци о броју становника у XIX веку и подаци о фамилијама.
113. Јешић, Миленка и Милован, ПРИЈЕВОР И ВИДОВА (рукопис у Историјском архиву у Чачку).
У уводном делу обрађен је географски положај и име села, историјски споменици, досељавање, политичке и економске прилике до краја првог светског рата.
114. Јешић, Недељко, ЈЕЗДИНА, Чачак, 1974, стр. 206, ил.
Први део обухвата име и прошлост села, становништво, начин живота политичке и економске прилике до краја првог светског рата.
115. Јовановић, Богољуб, МАНАСТИРСКО НЕПОКРЕТНО ИМАЊЕ У КРАЉЕВИНИ СРБИЈИ, Гласник Српског ученог друштва, 62, Београд, 1885, стр. 173—272; 64, Београд, 1885, стр. 1—97.
У рад су унети подаци о броју становника 1837. и 1874. године села, која чине нурију манастира Благовештења, Тројица, Сретења, Јована, Никола, Враћевнице и Вујна.
116. Јовановић, Богољуб, СТАЊЕ ЈАВНЕ НАСТАВЕ У КРАЉЕВИНИ СРБИЈИ ЗА 1877/78. И 1878/79. ШКОЛСКУ ГОДИНУ, Гласник Српског ученог друштва, 70, Београд, 1889, стр. 65—148; 71, Београд, 1890, стр. 72—157.
Објављени су подаци о броју ученика и наставном особљу основних школа у чачанском крају и Гимназије у Чачку.
117. Jovanović, dr Borislav, ISTRAŽIVANJE PRAISTORIJSKIH RUDNIKA BAKRA, Zbornik radova Muzeja rudarstva i metalurgije, II, Београд, 1982, стр. 1—6, ил.
Налаз батова приликом рекогносцирања Малог Штурца на Руднику указује на рано преисторијско рударење и експлоатацију руде бакра.
118. Јовановић, Владимир, СТАТИСТИЧКИ ПРЕГЛЕД НАШЕГ ПРИВРЕДНОГ И ДРУШТВЕНОГ СТАЊА, Гласник Српског ученог друштва, 52, Београд, 1883, стр. I—162.
Рад садржи број пореских глава у рудничком и чачанском округу према пописима из 1866. и 1875. године.
119. Јовановић, Коста, ГОРЊЕ ДРАГАЧЕВО, Српски етнографски зборник, XI, Насеља српских земаља, V, Београд, 1908, стр. 311—426.
Монографија обухвата географски положај, старине, топониме, насеља, становништво и детаљан приказ насељених места.
120. Јованчевић, Раде, НЕГРИШОРСКА ХРОНИКА, стр. 251 (рукопис у Историјском архиву у Чачку).
У првом делу обрађен је географски положај села, старине, порекло становништва и друштвено-економске прилике до првог светског рата.
121. Јовашевић, Драгољуб Д, ГУСЛАРИ И ГРАДИТЕЉИ НАРОДНИХ МУЗИЧКИХ ИНСТРУМЕНАТА У ЧАЧАНСКОМ КРАЈУ, Зборник радова Народног музеја, IV, Чачак, 1973, стр. 249—271, ил.
Објављена је грађа забележена на терену о гусларима, градитељима гусала, фрула, двојница, тамбура, гајди и труба од дрвене коре.

ПРИЛОГ ЕТНОЛОШКОЈ БИБЛИОГРАФИЈИ ЧАЧАНСКОГ КРАЈА

122. Јовашевић, Драгољуб Д, ДАВАЊЕ „ПРЕЗИМЕНА“ — НЕВЕСТИНСКИ НАРОДНИ ОБИЧАЈ У ЗАПАДНОЈ СРБИЈИ, Зборник радова Народног музеја, VI, Чачак, 1975, стр. 283—298.

Дат је опис обичаја и грађе забележена од казивача на терену.

123. Јовашевић, Драгољуб Д, ЗАБАВЕ У ЧАЧКУ, Зборник радова Народног музеја, V, Чачак, 1974, стр. 243—252, ил.

У чланку су обрађене забаве у Чачку између два светска рата.

124. Јовашевић, Драгољуб Д, ЛЕКОВИТО БИЉЕ У ОБИЧАЈИМА И ФОЛКЛОРУ ЧАЧАНСКОГ КРАЈА, Зборник радова Народног музеја, VIII, Чачак, 1977, стр. 115—125.

Азбучни попис обухватио је помене лековитог биља у обичајима и народним песмама.

125. Јовашевић, Драгољуб Д, МОРАВКЕ, Народне песме чачанског краја, Зборник радова Народног музеја, III, Чачак, 1972, стр. 175—202.

У збирци је објављено 97 лирских и шест епских песама са три мелографска записа.

126. Јовашевић, Драгољуб Д, НАЗИВИ НАРОДНИХ ИГАРА У ЧАЧАНСКОМ КРАЈУ, Зборник радова Народног музеја, IV, Чачак, 1975, стр. 231—242, ил.

Називи народних игара сврстани су по азбучном реду.

127. Јовашевић, Драгољуб Д, НАРОДНО ГАТАЊЕ УЗ БОЈЕЊЕ ПРЕЂЕ У ЧАЧАНСКОМ КРАЈУ, Зборник радова Народног музеја, IV, Чачак, 1973, стр. 235—247.

Објављена је грађа забележена од казивача на терену.

128. Јовашевић, Драгољуб, О НАРОДНОМ СТВАРАЛАШТВУ У ЧАЧАНСКОМ КРАЈУ, Народна стваралаштво, 8, Београд, 1963, стр. 610—612.

Чланак садржи општи осврт на народне песме и игре чачанског краја са два мелографска записа.

129. Јовашевић, Драгољуб Д, ОБИЧАЈИ У ЧАЧАНСКОМ КРАЈУ, Народне гатке о Божићу, Ђурђевски обичаји, Зборник радова Народног музеја, II, Чачак, 1971, стр. 175—208.

Објављена је грађа забележена од казивача на терену.

130. Јовашевић, Драгољуб Д, ПАЉЕЊЕ ПЕТРОВДАНСКИХ ЛИЛА — НАРОДНИ ОБИЧАЈ СТОЧАРА ЗАПАДНЕ СРБИЈЕ И ПЕШТЕРА, Зборник радова Народног музеја, VII, Чачак, 1976, стр. 197—212.

Објављена је грађа забележена од казивача на терену.

131. Јовашевић, Драгољуб Д, РАЗВОЈ МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ У ЧАЧКУ ОД 1850. ДО 1944, Градац, 49, Чачак, 1982, стр. 67—76.

Аутор прати место музике у свакодневном животу, јавним свечаностима, школској настави и културно-уметничким друштвима.

132. Kalešić, Hasan, NAJSTARIJI VAKUFSKI DOKUMENTI U JUGOSLAVIJI NA ARAPSKOM JEZIKU, Priština, 1972, str. 356.

Објављено је писмо из 1565. године, у коме кадија из Чачка тражи од кадије у Сарајеву да му се врати одбегли роб.

133. Kanitz, F, SERBIEN, Historisch-Ethnographische Reisestudien aus den Jahren 1859—1868, Leipzig, 1868, p. 744, il.

Аутор је забележио податке о историјским споменицима и прошлости, описао пут кроз чачански крај и оставио цртеже појединих објеката и насеља.

134. Каниц, Феликс, СРБИЈА, Земља и становништво од римског доба до краја XIX века, I, Београд, 1985, стр. 717, ил; II, Београд, 1985, стр. 666, ил.
Своја запажања о чачанском крају аутор је допунио подацима о прошлости из литературе.

135. Караџић Стеф., Вук, СРПСКА ИСТОРИЈА НАШЕГ ВРЕМЕНА, Београд, „Нолит“, 1975, стр. 305.
Дати су подаци о чачанском крају у првом и другом српском устанку.

136. Караџић Стеф., Вук, СРПСКЕ НАРОДНЕ ПЈЕСМЕ, IV, Београд, „Просвета“, 1954, стр. 663.
У збирци јуначких песама новијех времена о војевању за слободу објављене су песме, које су податком о народном певачу или тематиком везане за чачански крај.

137. Караџић Стеф., Вук, ПОЧЕТАК ОПИСАНИЈА СРПСКИ НАМАСТИРА, Даница, забавник за годину 1826, Сабрана дела Вука Караџића, VIII, Београд, „Просвета“, 1969, стр. 35—52.

Аутор је оставио податке о овчарско-кабларским манастирима, Савинцу и Вујку.

138. Карић, В, СРБИЈА, Опис земље, народа и државе, Београд, 1887, стр. 935, ил.

У поглављу посвећеном Поморављу говори се о прошлости и географском положају Чачка и Горњег Милановца, привредним приликама, саобраћају, становништву, народном животу, ношњи и исхрани.

139. КЛАСИЦИЗАМ КОД СРБА, 2, Грађевинарство, Београд, MCMLXVI, стр. 534, ил.

Збирка садржи документа о градитељској делатности у чачанском крају крајем XVIII и у првој половини XIX века.

140. Кнежевић, Сребрица, ДРУЖЕТИЋИ и „ВАРОШИЦА“ КАМЕНИЦА, Зборник Филозофског факултета, IV-1, Београд, 1957, стр. 381—422, ил.

Монографски приказ насеља садржи посебан осврт посвећен послератном развоју.

141. Кнежевић, Сребрица, ЈЕДАН РЕДАК ПРИМЕР СТАРЕ СЕОСКЕ АРХИТЕКТУРЕ У СЕЛУ ДРУЖЕТИЋИМА ПОД МАЉЕНОМ, Гласник Етнографског института САН, II-III (1953—1954), Београд, 1957, стр. 441—447, ил.

Публикована је кућа Арсенија Раичковића из 1861. године.

142. Kovačević, Ešref, MUHIMME DEFTERI, Dokumenti o našim krajevima, Sarajevo, 1985, str. 230.

Документа о Чачку и Руднику садрже податке о разбојничким нападима, дербенцијама, смештају, исхрани и набавкама за војску.

143. Kovačević, Olga M., ARHITEKTURA I LOKACIJA MENZULANA I POŠTANSKO-TELEGRAFSKIH ZGRADA U SRBIJI, PTT arhiv, 10, Beograd, 1964, str. 199—240, il.

Рад садржи податке о мензуланама у Брусници и Чачку и згради поште у Чачку.

144. Ковачек, Божидар, ПУТОПИС О СРБИЈИ ГРОФА ЛАСЛА ХУЊАДИЈА, Зборник Матице српске за књижевност и језик, XIV-1, Нови Сад, 1966, стр. 156—160.

У двору кнеза Милоша Обреновића у Крагујевцу чувала се 1859. године остава сребреног римског посуђа са Рудника.

145. К. Б., КУЋА КНЕЗА МИЛОША У СЕЛУ ГОРЊЕМ ЦРНИЋУ, Музеји, 2, Београд, 1949, стр. 143—144, ил.

Чланак садржи опис куће и податак да је 1946. године била срушена.

146. Којић, Бранислав, ПРИГРАДСКА СЕЛА, Глас САНУ, ССХСIV, одељење друштвених наука, 19, Београд, 1975, стр. 281—334, ил.

Анализиран је пример села, која су тесно везана за Горњи Милановац као градски центар.

147. Којић, Бранислав, СТАРА ГРАДСКА И СЕОСКА АРХИТЕКТУРА У СРБИЈИ, Београд, 1949, стр. 188, ил.

Монографија садржи податке о конаку манастира Браћевшнице, кнез-Милошевој кући у Горњој Црнући и цркви брвнари у Такову.

148. Коларић, др Миодраг, ГРАЂЕВИНЕ И ГРАЂЕВИНАРИ СРБИЈЕ ОД 1790. ДО 1839. ГОДИНЕ, Зборник Музеја првог српског устанка, I, Београд, 1959, стр. 5—28, ил.

Аутор даје податке о градњи цркава, јавних и приватних зграда и градитељима, који су се на овом послу ангажовали у чачанском крају.

149. Крстић, Василије—Петровић, Никола, ПРОТОКОЛ КНЕЗА МИЛОША ОБРЕНОВИЋА 1824—1825, Београд, 1973, стр. 690, ил.

Протокол садржи преписку са народним старешинама о организацији власти, наплати пореза, хајдучима, крађама, разним кривицама, разводима брака и црквеним пословима.

150. Кречковић, Рад, О ПРОШЛОСТИ ЧАЧКА, Полет, 8, 9, 10, Чачак, 1925, стр. 263—298.

У део текста о Чачку у XIX веку унети су одломци из успомена прете Сретена Михаиловића, који говори о животу у граду и економским приликама (оригинал рукописа није сачуван).

151. Кривача, Јован—Кривачић, Илија, ЗАБЕЛЕШКЕ ЗНАТНИЈИХ ДОГАЂАЈА (1853—1909), Изворник, 1, Чачак, 1984, стр. 7—36, ил.

Забелешке садрже податке о збивањима у Чачку, Горњем Милановцу и другим градовима Србије и породичном животу трговаца Кривачића.

152. ЛИК ЧОВЕКА У НАРОДНОЈ УМЕТНОСТИ СРБИЈЕ, Београд, 1974, стр. 81, ил.

У каталогу су дати подаци о надгробним споменицима из Семедражи, преслици из Горње Горевнице, гулама из Рудника и Горњег Милановца и ибрику са људским ликом из Горњег Милановца.

153. Лутовац, др Милосав, ПРИВРЕДНО-ГЕОГРАФСКЕ ПРИЛИКЕ И САОБРАЋАЈНЕ ВЕЗЕ У ДОБА ПРВОГ УСТАНКА СРБИЈЕ, Географски лик Србије у доба Првог устанка, Београд, 1954, стр. 53—73.

Рад садржи податке о заузимању земље у Драгачеву, вађењу руде на Руднику, трговачким пословима и саобраћајним везама.

154. Љушић, Радош, ПОПИС ПОРЕСКИХ ГЛАВА КУЋА И ЧЛАНОВА МИРОВНИХ СУДОВА КНЕЖЕВИНЕ СРБИЈЕ ИЗ 1839. ГОДИНЕ, Мешовита грађа, IX, Београд, 1981, стр. 7—192.

Објављени документ садржи број пореских глава, кућа и имена чланова примирителних судова општина у срезovima моравском и качерско-црногорском округа рудничког, драгачевског, трнавског и студеничког округа чачанског и црногорског округа ужичког.

155. Maksimović, Branko, URBANIZAM U SRBIJI, Beograd, 1938, str. 143, il.

Аутор је у монографији обрадио планско оснивање и развој Горњег Милановца.

156. Мандић, др Станоје, МИГРАЦИЈА СТАНОВНИШТВА У ЧАЧАНСКОМ КРАЈУ, Зборник радова Народног музеја, IX, Чачак, 1978, стр. 305—320, ил.

Дато је место Чачка у односу на шире гравитационо подручје, миграциони токови и миграција становништва у овој општини.

157. Мано-Зиси, Ђорђе, НЕКОЛИКО СТАРИХ СРПСКИХ ЦРКАВА, Старинар, III серија, 8—9 (1933—1934), Београд, 1934, стр. 231—244, ил.

Обрађени су манастир Вујан и црква у Горњој Трепчи.

158. Маринковић, Радован М, БОРБА ПРОТИВ ГРАДА У ДРАГАЧЕВУ, Зборник радова Народног музеја, V, Чачак, 1974, стр. 145—175.

Објављена је грађа забележена од казивача на терену.

159. Маринковић, Радован М, ДРАГАЧЕВСКИ ЗАНАТИ И ЗАНИМАЊА, Чачак, 1985, стр. 186, ил.

Текст садржи податке о занатима и занимањима забележене на терену, из докумената и наративних извора и са надгробних споменика.

160. Маринковић, Радован М, ЖИВОТОПИС РАНКА ТАЈСИЋА, Зборник радова Народног музеја, II, Чачак, 1971, стр. 107—140, ил.

Сачувани део рукописа обухвата период од 1855. до 1882. године. Садржи податке о породичним приликама у задрузи Тајсића и податке о политичком раду Ранка Тајсића.

161. Маринковић, Радован, ЈА ОТПИРИК ЧИНИЛИЦЕ И ГАТАРИЦЕ, Одбрана млека и белог мрса у Драгачеву, Расковник, 32, Београд, 1982, стр. 11—13, ил.

Забележено је једанаест веровања.

162. Маринковић, Радован М, ЈЕЛИЧКЕ ЛЕГЕНДЕ, Чачак 1977, стр. 159.

Објављене су легенде забележене у Драгачеву и околини Чачка.

163. Маринковић, Радован М, ЛЕГЕНДЕ О СЕЛИМА, Прилог за проучавање топонима чачанског краја, Зборник радова Народног музеја, VI, Чачак, 1975, стр. 263—282.

Легенде о селима забележене су у Драгачеву и околини Чачка.

164. Маринковић, Радован М, РАТНИЦИ, Расковник, 32, Београд, 1982, стр. 61—66, ил.

У причу о ратној прошлости Драгачева унети су епитафи са надгробних споменика и крајпуташа.

165. Маринковић, Радован, СВИ ТИ КУЋУ ОБИЛАЗИЛИ, Народне клетве из Драгачева, Расковник, 32, Београд, 1982, стр. 16, ил.

Објављено је осам клетви.

166. Маринковић, Радован М, СПОМЕНИЦИ ЖРТВАМА ГОРАЧИЋКЕ БУНЕ, Прилог за проучавање живота и дела клесара Млађена Раковића, Зборник радова Народног музеја, IV, Чачак, 1973, стр. 107—120, ил.

У чланку је обрађена биографија клесара Млађена Раковића и надгробни споменици изгинулим у горачићкој буни 1893. године.

167. Маринковић, Радован М, СТАНОВНИШТВО ГОРАЧИЋА, Зборник радова Народног музеја, VIII, Чачак, 1977, стр. 91—104.

Обрађене су фамилије у Горачићима у оквиру класификације изведене по времену досељавања.

ПРИЛОГ ЕТНОЛОШКОЈ БИБЛИОГРАФИЈИ ЧАЧАНСКОГ КРАЈА

168. Маринковић, Радован М, СТАРИ ДРАГАЧЕВСКИ ЗАНАТИ И ЗАНИМАЊА, Гуча, 1980, стр. 63.

Дати су подаци о занатима и занимањима у Драгачеву.

169. Маринковић, Радован М—Протић, Томислав—Радовановић, Јован, ДРАГАЧЕВО, Чачак—Лучани 1981, стр. 537, ил.

У првом делу обрађен је географски положај Драгачева, најстарија прошлост, становништво и друштвено-политичке прилике до првог светског рата.

170. Марковић, Радул, ГРОЗДОВИ, Чачак, 1980, стр. 112.

Објављена је 121 лирска песма са 45 мелографских записа.

171. Марковић, Радул, И ПСА МОЖЕ НЕКО УЈЕСТИ, Народне пословице из околине Чачка, Расковник, 32, Београд 1982, стр. 15.

Објављено је осам пословица.

172. Марковић, Радул, МЕТАМОРФИСАНЕ И НОВЕ НАРОДНЕ ПОСЛОВИЦЕ ШУМАДИЈЕ, Зборник радова Народног музеја, X, Чачак, 1979, стр. 419—426.

Објављене су са кратким коментарима пословице новијег порекла.

173. Марковић, Радул, НЕЗАБОРАВ, Изворне народне песме чачанског краја, Горњи Милановац 1976,² стр. 86.

У збирци су објављене лирске и епске народне песме.

174. Марковић, Радул, РАЗГРАНАТО ДРВО, Наше народне пословице и изреке, Чачак, 1982, стр. 137.

Објављена је збирка пословица из чачанског краја.

175. Марковић, др Радул, ХУМОР У НЕКИМ НАРОДНИМ УМОТВОРИНАМА ИЗ ЧАЧАНСКОГ КРАЈА, Изворник, 2, Чачак, 1985, стр. 245—250.

Објављено је седам прича забележених у околини Чачка, које су први пут биле штампане у часопису „Кића“ 1905. године.

176. Медаковић, Дејан, СРПСКА УМЕТНОСТ У XIX ВЕКУ, Београд, 1981, стр. 283, ил.

Аутор даје податке о сликарској и градитељској делатности у чачанском крају.

177. Мечанин, Радмила, БОЖИЋНИ И ДРУГИ ОБИЧАЈИ У ДРАГАЧЕВУ, Расковник, 32, Београд, 1982, стр. 25—29.

Објављени су подаци о неким годишњим и свадбеним обичајима и народним веровањима.

178. Мечанин, Радмила, ИГЛА ОД БИЉУРА, Нови записи народних песама из Драгачева, Расковник, 23, Београд, 1980, стр. 16—22.

Објављено је девет лирских песама.

179. Мечанин, Радмила, НАГАЗНИЦЕ, НАМЕНИЦЕ, НАЈЕДНИЦЕ, Басме из Драгачева, Расковник, 32, Београд, 1982, стр. 8—10.

Забележене су бајалице за које се верује да помажу излечењу од болести.

180. Мечанин, Радмила, НАРОДНЕ ПЕСМЕ ИЗ ДРАГАЧЕВА, Градац, 49, Чачак, 1982, стр. 15—16.

Објављено је 11 лирских песама.

181. Мечанин, Радмила, НЕ ВАЉА СЕ... Народна веровања из Драгачева, Расковник, 26, Београд, 1980, стр. 30—36, ил.

Објављена је грађа забележена на терену.

182. Милаковић, Бранко, НАРОДНО ПРЕДАЊЕ О ИМЕНУ СЕЛА ЗАГРАЂЕ У КАЧЕРУ, Гласник Етнографског музеја, XI, Београд, 1936, стр. 171. Име села легенда везује за градитељску делатност проклете Јерине.

183. Милић, Даница, О ДЕЛАТНОСТИ ЈЕДНОГ ИСТАКНУТОГ НОСИОЦА ТРГОВАЧКОГ КАПИТАЛА НИКОЛЕ МИЛИЋЕВИЋА ЛУЊЕВИЦЕ (1767—1842), Зборник Музеја првог српског устанка, II, Београд, 1960, стр. 43—63. Биографија садржи исцрпне податке о трговачким пословима и опис његовог домаћинства.

184. Милићевић, М. Ђ, ЖИВОТ СРБА СЕЉАКА, Гласник Српског ученог друштва, XXII, Београд, 1869, стр. 79—208; XXXVII, Београд, 1873, стр. 109—178; XLV, Београд, 1877, стр. 293—332.

Објављен је податак о обичају доношења прилога при доласку на дању у драгачевском и рудничком крају, годишњи обичаји и примери народног лечења у чачанском крају.

185. Милићевић, М. Ђ, КНЕЖЕВИНА СРБИЈА, Београд, 1876, стр. 1253. Обрађене су географске особине, старине, становници, значајне личности, подаци о насељима, ношњи, говору и песмама и играма у рудничком и чачанском округу.

186. Милићевић, М. Ђ, КНЕЗ МИЛОШ ПРИЧА О СЕБИ, Споменик СКА, XXI, Београд, 1893, стр. 42.

Забележена су сећања кнеза Милоша Обреновића на детињство и учешће у првом и другом српском устанку.

187. Милићевић, М. Ђ, ПОМЕНИК, Београд, 1888, стр. 874.

Дате су биографије истакнутих личности XIX века из чачанског краја.

188. Милићевић, М. Ђ, ПРИЛОЗИ ЗА ИСТОРИЈУ, Споменик СКА, XVII, Београд, 1892, стр. 9—21.

Објављене су дипломе Милутина Илића—Гучанина и Аксентија Миладиновића из 1811. године о именовању за војводе.

189. Милићевић, М. Ђ, СЛАВЕ У СРБА, Годишњица Николе Чушића, I, Београд, 1877, стр. 89—162.

У рад су унесени подаци о пореклу породица из околине Чачка, које славе Петковдан, Ђурђевдан и Мратиндан и обичаји везани за славу.

190. Милићевић, М. Ђ, ШКОЛЕ У СРБИЈИ ОД ПОЧЕТКА ОВОГ ВЕКА ДО КРАЈА ШКОЛСКЕ 1867. ГОДИНЕ, Гласник Српског ученог друштва, XXIV, Београд, 1868, стр. 1—135.

Аутор је објавио статистичке податке о основним школама за 1862. и 1867. годину и развоју школске мреже у рудничком и чачанском округу.

191. Милојевић, Ж. Б, ДОЛИНА ЗАПАДНЕ МОРАВЕ, МОРАЧЕ И ТРЕСКЕ, Београд, 1948, стр. 79, ил.

Обрађене су котлине и клисуре Западне Мораве, њихов развој кроз геолошке периоде, извори и реке, биљни свет, привреда, насеља, саобраћај и историјски споменици.

192. Милојевић, др Мирослав, ПОСЛЕРАТНИ РАЗВОЈ СТОЧАРСТВА У ЗАПАДНОЈ СРБИЈИ, Београд, 1977, стр. 136, ил.

Анализиран је однос друштва према сточарству у послератном периоду и држање стоке у долини Западне Мораве, стање сточарства, пчеларства, лова и риболова у општинама Чачак и Лучани.

193. Милошевић, Милица, ЧАЧАК АНТРОПОГЕОГРАФСКИ (рукопис у Историјском архиву у Чачку).

ПРИЛОГ ЕТНОЛОШКОЈ ВИБЛИОГРАФИЈИ ЧАЧАНСКОГ КРАЈА

Текст рада, одбрањеног на професорском испиту, садржи историју града, урбанистички развој и податке о становништву.

194. Милутиновић, Сарајлија, Сима, ИСТОРИЈА СРПСКОГ УСТАНКА 1813—1815, Београд, 1888, стр. 546.

Аутор је забележио податке о чачанском крају у Хаџи-Продановој буни и другом српском устанку.

195. Мирковић, Ј, ЈЕДАН РУКОПИСНИ АПОСТОЛ ИЗ 1626. ГОДИНЕ, Гласник Скопског научног друштва, XV—XVI, Скопље, 1936, стр. 365—366.

Апостол је писан 1626. године при храму Успења Богородице на Руднику, за време рудничког митрополита Арсенија.

196. Митровић, Драгослав С, ЧАЧАК И ЧАЧАНСКА КОТЛИНА, Чачак, 1925, стр. 22.

Обрађен је постанак чачанске котлине, положај, прошлост, садашњи тренутак развоја и знаменитости Чачка.

197. Митровић, Јеремија, МИЛАН Ђ. СТАНИЋ — „ДРАГАЧЕВСКИ ВУК“, Гласник Етнографског музеја, XX, Београд, 1957, стр. 84—92, ил.

У чланку је обрађен рад свештеника Милана Ђ. Станића на прикупљању и изучавању народних умотворина у чачанском крају.

198. Михаиловић, др Војислав, ИЗ ИСТОРИЈЕ САНИТЕТА У ОБНОВЉЕНОЈ СРБИЈИ ОД 1804—1860, Београд, 1951, стр. 641.

Монографија садржи податке о здравственим приликама и лекарима у чачанском крају.

199. Михаљчић, Раде, КРАЈ СРПСКОГ ЦАРСТВА, Београд, 1975, стр. 325, ил.

Обрађена је борба обласних господара око Рудника у другој половини XIV века.

200. Мишковић, Јован, ГРАЂА ЗА ЕТНОГРАФИЈУ И ИСТОРИЈУ СРБИЈЕ, I, Језик, обичаји и одело Рудничана, Панчевац, календар за народ за преступну годину 1872, Панчево S. а, стр. 54—74.

У чланку је обрађен говор, обичаји, менталитет, ношња, биографије истакнутих личности првог и другог српског устанка и објављене загонетке, пословице и поскочице из рудничког округа.

201. Мишковић, Јован, ОПИС РУДНИЧКОГ ОКРУГА, Гласник Српског ученог друштва, XXXIV, Београд, 1872, стр. 178—334; XLI, Београд, 1875, стр. 104—382.

Аутор је обрадио географски положај, старине, податке о насељима, број задруга и пореских глава и дао податке о даљој и ближој прошлости. Други део је завршен најавом етнографског дела, који је објављен у књизи Б. Перуничкића, Чачак и Горњи Милановац, II, Чачак, 1969, стр. 296—334.

202. Мишковић, Јован, ПУТОВАЊЕ ПО СРБИЈИ, Београд, 1874, стр. 205. Укратко су саопштени подаци о Чачку као окружној вароши.

203. Мојсиловић, Миле, САОБРАЂАЈНЕ ПРИЛИКЕ И ВЕЗЕ ЧАЧКА И ОКОЛИНЕ У 19. ВЕКУ, Зборник радова Народног музеја, I, Чачак, 1969, стр. 107—154, ил.

Обрађен је развој путне мреже у XVIII и XIX веку, саобраћајна средства, успостављање железничког саобраћаја, поштанска и телеграфска служба.

204. Мојсиловић, Мирослав—Миле, АПОТЕКАРСТВО У ЧАЧКУ, Чачак, 1976, стр. 135, ил.

Дат је преглед здравствених прилика у прошлости и развој апотекарске службе.

205. Мојсиловић, Мирослав—Миле, ДР ЈАРОСЛАВ КУЖЕЉ, Живот, рад и здравствене прилике његовог доба, Зборник радова Народног музеја, II, Чачак, 1971, стр. 141—173, ил.

Исцрпна биографија садржи податке о здравственим приликама у чачанском крају у другој половини XIX и почетком XX века.

206. Мојсиловић, Мирослав—Миле — Маринковић, Радован, М, ЗДРАВСТВО ЧАЧАНСКОГ КРАЈА, Чачак, 1979, стр. 300, ил.

Монографија садржи кратак преглед историје места, здравствених прилика, примере из народне медицине и развој савремене здравствене службе.

207. НАДГРОБНИ СПОМЕНИЦИ ДРАГАЧЕВА, Каталог измештених и заштићених драгачевских надгробних споменика у Гучи, Краљево, 1984, стр. 39, ил.

У уводном тексту се говори о особинама текстуалних порука и ликовних представа на надгробним споменицима и мерама заштите, а затим се даје каталогски попис измештених примерака.

208. НАРОДНИ МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ ЈУГОСЛАВИЈЕ, Београд, 1957, стр. 60, ил.

Каталог изложбе садржи податке о даирама из Горњег Милановца и борији из Доњег Драгачева.

209. Настасијевић, Светомир, СРПСКА НАРОДНА МЕЛОДИЈА У СОНАТИ БЕТОВЕНА, Зборник радова Народног музеја, III, Чачак, 1972, стр. 27—32.

Део мелодије песме „Сву ноћ идох“ цитиран је у једној сонати за клавир.

210. Недељковић, Загорка, ЛЕУШИЋИ, Горњи Милановац 1984, стр. 179, ил.

У првом делу обрађен је географски положај, настанак и развој села, сеоске задруге, задружни покрет, политички живот до првог светског рата и објављене су легенде о селу.

211. Недић, Владан, СЕЉАК ИЗ РУДНИЧКЕ НАХИЈЕ, ПЕВАЧ ВУКА КАРАЦИЋА, Зборник Матице српске за књижевност и језик, XX-2, Нови Сад, 1972, стр. 233—235.

Анализирајући поједине елементе, аутор приписује непознатом певачу са Рудника песме „Бој на Чачку“, „Марко Краљевић у азачкој тавници“, „Растанак Кара-Ђорђија са Србијом“, „Узимање Ужица“ и „Чавић Мустај бег и Кара-Ђорђије“.

212. Недовић, Радисав, НЕДОВИЋИ ИЗ РТАРА, Ртари, 1980, стр. 84, ил.

Аутор је обрадио порекло фамилије Недовић, њену прошлост, поједине породице и најистакнутије појединце.

213. Недовић, Радисав, РТАРИ, Ртари, 1983, стр. 263, ил.

Монографија обухвата географски положај села, топониме, старине, прошлост, друштвено-економске прилике, становништво и податке о свакој фамилији у посебном делу.

214. Ненадовић, Константин Н, ЖИВОТ И ДЕЛА ВЕЛИКОГ ЂОРЂА ПЕТРОВИЋА КАРА-ЂОРЂА ВРХОВНОГ ВОЈВОДЕ ОСЛОБОДИОЦА И ВЛАДАРА СРБИЈЕ И ЖИВОТИ ЊЕГОВИ ВОЈВОДА И ЈУНАКА, I, Беч, 1883, стр. 548; II, Беч, 1884, стр. 842.

Дате су биографије најпознатијих учесника из чачанског краја у устанцима почетком XIX века.

215. Ненадовић, Матија, МЕМОАРИ, Београд, 1980, стр. 359.

У мемоарима су забележени догађаји у чачанском крају за време Кочине крајине и првог српског устанка.

ПРИЛОГ ЕТНОЛОШКОЈ БИБЛИОГРАФИЈИ ЧАЧАНСКОГ КРАЈА

216. Ненадовић, др Слободан, СПОМЕНИЧКЕ ВРЕДНОСТИ ГРОБЉА ВАЊЕ ГОРЊА ТРЕПЧА, Зборник радова Народног музеја, IV, Чачак, 1973, стр. 71—82, ил.

Анализирани су типологија, начин израде, ликовна обрада надгробних споменика и подаци о клесарима.

217. Несторовић, Богдан, ПРЕГЛЕД СПОМЕНИКА АРХИТЕКТУРЕ У СРБИЈИ XIX ВЕКА, Саопштења Републичког завода за заштиту споменика културе, X, Београд, 1974, стр. 142—169, ил.

У прегледу су дати подаци о црквама у Брусници, Горњем Милановцу, Мојсињу и Чачку и најлепшим примерцима градске архитектуре у Чачку и Горњем Милановцу.

218. Несторовић, Богдан, СТАРО ОКРУЖНО ЗДАЊЕ У ЧАЧКУ, Зборник радова Народног музеја, I, Чачак, 1969, стр. 87—90, ил.

Чланак садржи стилску анализу архитектуре и податке о градњи.

219. Николић, Десанка, МЕМОАРСКО-ЕТНОГРАФСКА ГРАЂА О НАСЕЉУ ДУБАЦ, Гласник Етнографског института, XXII (1973), Београд, 1974, стр. 229—236.

Аутор је издвојио највреднију етнографску грађу, коју је у својим сећањима на време од 1951. до 1957. године објавила Рајка Боројевић.

220. Николић, Десанка, НЕКА ЗАПАЖАЊА О СПЕЦИФИЧНОСТИМА У ПРЕОБРАЖАВАЊУ ТРАДИЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ СТАНОВНИШТВА СРБИЈЕ НА ПРИМЕРУ ДВА СЕОСКА НАСЕЉА, Гласник Етнографског института, XXVII, Београд, 1978, стр. 81—89.

Поређене су промене запажене у селу Доњи Дубац и селу Високо код Куршумлије.

221. Николић, Десанка, ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ТРАДИЦИОНАЛНЕ ТКАЧКЕ РАДИНОСТИ УСЛОВИМА ТРЖИШТА И ЊЕН УДЕО У ОСАВРЕМЕЊАВАЊУ НЕКИХ НАСЕЉА ГОРЊЕГ ДРАГАЧЕВА, Симпозијум Етнолошко проучавање савремених промена у народној култури, Београд, 1974, стр. 267—275.

Аутор је обрадио прилагођавање традиционалне ткачке радиности тржишту и њен утицај на промене начина живота у сеоским породицама.

222. Николић, др Илија, НАРОДНЕ ПЕСМЕ РУДНИЧКОГ ГУСЛАРА РАЈКА ИВКОВИЋА, Народно стваралаштво, 35—36, Београд, 1970, стр. 193—201. Објављено је девет песама, забележених од овог гуслара.

223. Николић, др Илија, РУДНИЧКИ ГУСЛАР РАЈКО ИВКОВИЋ, Народно стваралаштво, 35—36, Београд, 1970, стр. 120—122, ил. Објављена је биографија гуслара.

224. Николић, др Илија, СЕЋАЊЕ НА РУДНИЧКОГ ГУСЛАРА РАЈКА ИВКОВИЋА, Народно стваралаштво, 49—52, Београд, 1974, стр. 150—154, ил. Дат је попис песама, које је певао овај гуслар.

225. Николић, Милица, КАРТА СРБИЈЕ ЋАКОМА КАНТЕЛИЈА ДЕ ВИЊОЛЕ ИЗ 1689. ГОДИНЕ, Историјски часопис, XIX, Београд, 1972, стр. 101—133, ил.

Топоним „Zazac“ уцртан је као место на десној обали Велике Мораве.

226. Николић, Радојко, ВЕЛИКИ КЛЕСАР РАДОСАВ ЧИКИРИЗ, Расковник, 32, Београд, 1982, стр. 87—92, ил.

Дата је биографија и клесарска делатност.

227. Николић, Радојко, ЗАПИСИ О БОЛЕСТИМА, Зборник радова Народног музеја, I, Чачак, 1969, стр. 163—168.

Аутор саопштава податке из спитафа о болестима од којих је сеоско становништво боловало и умирало.

228. Николић, Радојко, ЗАПИСИ О ДОСЕЉЕНИЦИМА, Зборник радова Народног музеја, II, Чачак, 1971, стр. 37—57, ил.

Анализирани су подаци из натписа на надгробним споменицима о досељавању сеоског и градског становништва у Западну Србију и разлозима одласка из старог завичаја.

229. Николић, Радојко, ЗАПИСИ О ЗАНАТИМА И ЗАНИМАЊИМА, Зборник радова Народног музеја, III, Чачак, 1972, стр. 87—119, ил.

Епитафи на надгробним споменицима и крајпуташима и њихове ликовне представе говоре о сеоским и градским занатима и занимањима од друге половине XVIII до средине овог века.

230. Николић, Радојко, ЗАПИСИ О КАРАЂОРЂЕВИМ И МИЛОШЕВИМ УСТАНИЦИМА, Наша прошлост, IV—V (1969—1970), Краљево, 1971, стр. 41—49, ил.

Објављени су епитафи са споменика учесницима у првом и другом српском устанку из Западне Србије.

231. Николић, Радојко, ЗАПИСИ О ПОЛИТИЧКИМ ПАРТИЈАМА И ДОГАЂАЈИМА, Зборник радова Народног музеја, V, Чачак, 1974, стр. 53—77, ил.

Епитафи на надгробним споменицима и крајпуташима садрже велики број података о политичким збивањима у прошлом и овом веку.

232. Николић, Радојко, ЗАПИСИ О РАТНИЦИМА, Зборник радова Народног музеја, VI, Чачак, 1975, стр. 93—134, ил.

Удео чачанског краја у ратним напорима Србије у XIX и XX веку обрађен је кроз податке из епитафа са надгробних споменика и крајпуташа.

233. Николић, Радојко, ЗАПИСИ О ХАЈДУЦИМА, Зборник радова Народног музеја, IV, Чачак, 1973, стр. 39—69, ил.

Обрађени су епитафи који говоре о хајдучији у другој половини XIX века.

234. Николић, Радојко, ИСТОРИЈСКИ ЗАПИСИ ПАРОХА, Белешке из протокола умрлих, Зборник радова Народног музеја, XII, Чачак, 1982, стр. 269—279.

У матичне књиге свештеници су, поред предвиђених података, уносили забелешке о личностима и догађајима, чији су савременици били.

235. Николић, Радојко, КАМЕНА КЊИГА ПРЕДАКА, Београд, 1979, стр. 317, ил.

У монографији је извршена тематска анализа садржаја натписа на надгробним споменицима и крајпуташима.

236. Николић, Радојко, ЛИКОВНЕ ПРЕДСТАВЕ НА ПИЛАТОВАЧКОМ ГРОБЉУ, Расковник, 32, Београд, 1982, стр. 81—86, ил.

У чланку су обрађене ликовне представе на надгробним споменицима.

237. Николић, Радојко, НАДГРОБНИ НАТПИСИ КАО ВИД НАРОДНОГ СТВАРАШТВА, Градац, 49, Чачак, 1982, стр. 26—31.

Анализирана је структура података, садржај и језичке особине епитафа.

238. Николић, Радојко, НАДГРОБНИ ПОРТРЕТИ, Зборник радова Народног музеја, IX, Чачак, 1978, стр. 79—133.

Сакупљени су подаци из надгробних натписа на споменицима у чачанском крају, који говоре о моралним особинама покојника.

ПРИЛОГ ЕТНОЛОШКОЈ БИБЛИОГРАФИЈИ ЧАЧАНСКОГ КРАЈА

239. Николић, Радојко, НАДНИЧАРИ, СЛУГЕ, СКИТНИЦЕ, Расковник, 32, Београд, 1982, стр. 93—98.

Дати су подаци из епитафа са надгробних споменика о најсиромашнијем слоју становништва у чачанском крају.

240. Новаковић, др Реља, КРАЉЕВО И ОКОЛИНА НА НЕКИМ КАРТАМА XVIII И ПРВЕ ПОЛОВИНЕ XIX ВЕКА, Наша прошлост, 1—2, Краљево, 1967, стр. 10—20.

Објављени су подаци о Чачку и околини са аустријских карти XVIII и почетка XIX века и њиховом утицају на географске карте настале у Кнежевини Србији.

241. Новаковић, Реља, О СУВОЗЕМНИМ ПУТЕВИМА У СРБИЈИ У ВРЕМЕ ПРВОГ И ДРУГОГ СРПСКОГ УСТАНКА, Зборник Музеја првог српског устанка, III—IV, Београд, 1964—1965, стр. 5—42.

Подаци о путевима у околини Чачка дати су према извештајима аустријских официра П. Ј. Митесера и Ј. Перетића.

242. Новаковић, Стојан, ДВА ПРИЛОГА К СРПСКИМ СТАРИНАМА, Гласник Српског ученог друштва, XLI, Београд, 1875, стр. 353—361.

Три звона, ископана приликом постављања темеља за Начелство округа чачанског, поклонито је 1454. године цркви у Чачку градачки митрополит Никифор.

243. Новаковић, Стојан, ХАЦИ-КАЛФА ИЛИ ЂАТИВ-ЧЕЛЕБИЈА, ТУРСКИ ГЕОГРАФ XVII ВЕКА О БАЛКАНСКОМ ПОЛУОСТРВУ, Споменик СКА, XVIII, Београд, 1892, стр. 132.

Даје податке о положају Чачка у односу на околна насеља.

244. Павићевић—Поповић, Радмила, НАТПИСИ НА СЕОСКИМ КУЋАМА У ОКОЛИНИ ЧАЧКА И ГОРЊЕГ МИЛАНОВЦА, Рашка баштина I, Краљево, 1975, стр. 263—267, ил.

Објављени су натписи из периода од 1846. до 1932. године са подацима о објектима у које су уграђени.

245. П. Ст. Д., ЗАШТИТА ОРОНУЛИХ БРВНАРА, Саопштења Завода за заштиту и научно проучавање споменика културе Народне Републике Србије, I, Београд, 1956, стр. 87—92, ил.

Изведени су заштитни радови на цркви брвнари у Љутовници и кући кнеза Милоша Обреновића у Горњој Црнући.

246. Павловић, Д. Ст, СТАРЕ ЦРКВЕ БРВНАРЕ У СРБИЈИ, Музеји, 6, Београд, 1951, стр. 105—123, ил.

Чланак садржи податке о црквама у Такову, Мојсињу, Љутовници, Брезни, Прањанима, Душцу, Коштунићима, Слатини и Бресници.

247. Павловић, Доброслав Ст, ЦРКВЕ БРВНАРЕ У СРБИЈИ, Саопштења Републичког завода за заштиту споменика културе, V, Београд, 1962, стр. 204, ил.

Монографија садржи: историјски и архитектонски развој овог облика народног градитељства, елементе уметничког изражавања, поређење са сличним облицима градитељства у суседним земљама и појединачни приказ црква брвнара у Доњем Душцу, Катрги, Милатовићима, Мојсињу, Такову, Теочину, Брезни, Коштунићима, Љутовници, и Прањанима.

248. Павловић, др Драг. М, АДМИНИСТРАТИВНА И ЦРКВЕНА ПОЛИТИКА АУСТРИСКА У СРБИЈИ (ОД 1718—1739), Глас СКА, LXII, други разред, 39, Београд, 1901, стр. 113—197.

Студија садржи податке о приликама у рудничком дистрикту.

249. Павловић, др Драг. М, ПРИЛОГ ИСТОРИЈИ КОЧИНЕ КРАЈИНЕ И МИХАЉЕВИЋЕВОГ ФРАЈКОРА, Глас СКА, LXVIII, други разред, 42, Београд, 1904, стр. 109—158.

Аутор даје податке о приликама у чачанском крају за време аустро-турског рата 1788—1791. године.

250. Павловић, др Драг. М, ФИНАНСИЈЕ И ПРИВРЕДА ЗА ВРЕМЕ АУСТРИЈСКЕ ВЛАДАВИНЕ У СРБИЈИ (ОД 1718—1739), Глас СКА, LXIV, други разред, 40, Београд, 1901, стр. 1—73.

Студија садржи податке о експлоатацији рудног блага на Руднику, формирању рударске колоније и променама у административној подели Србије крајем прве трећине XVIII века.

251. Павловић, Драгољуб М, ОСНОВНА ШКОЛА У КАОНИ (1866—1941), Зборник радова Народног музеја, XIII, Чачак, 1983, стр. 163—216, ил.

Монографија школе садржи историју села и развој школе у оквиру друштвено-политичких и економских промена у другој половини XIX и почетком XX века.

252. Павловић, Драгољуб М, СТАРА ГУЧА И ЊЕНИ ЉУДИ, Зборник радова Народног музеја, XI, Чачак, 1981, стр. 51—88.

Обрађено је становништво Гуче и фамилије у XIX веку.

253. Павловић, Драгољуб М, ЧАЧАК ОД 1405. ДО 1805. ГОДИНЕ, Зборник радова Народног музеја, XII, Чачак, 1982, стр. 137—197.

Прошлост Чачка обрађена је на основу објављене архивске грађе и литературе.

254. Павловић, Јеремија М, КАЧЕР И КАЧЕРЦИ, Београд, 1928, стр. 241, ил.

У монографији је обрађен географски положај, становништво (допуна књизи М. Ракић, Качер, Београд 1905), говор, привреда, становање, исхрана, ношња, обичаји, друштвени живот, душевне и телесне особине и народна знања.

255. Павловић, Љуб., УЖИЧКА ЦРНА ГОРА, Српски етнографски зборник, XXXIV, прво одељење, 19, Београд, 1925, стр. 1—191.

Обрађена су мањенска села Дружетићи и Гојна Гора и кабларска Јанчићи, Рошци и Врчани.

256. Пајовић, Јован М, БИСЕРЈЕ, Изворне народне песме из Драгачева, Ивањица, 1981, стр. 96.

Објављено је 214 лирских песама са 10 мелографских записа.

257. Пајовић, Јован, ИДЕ РАК НА КОЊУ, Народне песме из Горњег Драгачева, Расковник, 32, Београд, 1982, стр. 7.

Објављене су две песме.

258. Пантелић, др Душан, ВОЈНО-ГЕОГРАФСКИ ОПИС СРБИЈЕ ПРЕД КОЧИНУ КРАЈИНУ ОД 1783. И 1784. ГОДИНЕ, Споменик СКА, LXXXII, други разред, 64, Београд, 1936, стр. 153.

Описе чачанског краја са подацима о насељима, становништву и путној мрежи оставили су Павле Јосиф Митесер и Јован Перетић 1784. године.

259. Пантелић, др Душан, ПОПИС ПОГРАНИЧНИХ НАХИЈА СРБИЈЕ ПОСЛЕ ПОЖАРЕВАЧКОГ МИРА, Споменик САН, XCVI, други разред, 75, Београд, 1948, стр. 50.

Аутор је објавио архивску грађу о раду комисије за разграничење између Аустрије и Турске у чачанском крају, попис насеља у рудничком дис-трикту и податке о Чачку.

ПРИЛОГ ЕТНОЛОШКОЈ БИБЛИОГРАФИЈИ ЧАЧАНСКОГ КРАЈА

260. Пантелић, др Душан, УХОЂЕЊЕ СРБИЈЕ ПРЕД КОЧИНУ КРАЈИНУ, Глас СКА, СЛП, други разред, 77, Београд, 1933, стр. 103—163.

Чачански крај су уходили Н. Радомировић, П. Ј. Митесер и Ј. Перетић уз помоћ калуђера манастира Никоља.

261. Пантелић, Никола, ЛИКОВНЕ ОДЛИКЕ СЕОСКИХ НАДГРОБНИХ СПОМЕНИКА, Галерија САНУ, 47, Београд С. а, стр. 61, ил.

У каталогу су дати подаци о надгробним споменицима из Гуче, Виче, Негришора, Семедражи и Трбушана.

262. Пантелић, Никола Ч. О МУШКОМ ГУЊИЋУ—ЈЕЛЕКУ, Гласник Етнографског музеја, XIX, Београд, 1956, стр. 143—167, ил.

У чланак су унети подаци о гуњићу набављеном у Горњем Милановцу.

263. Parazoglu, Fanula, SREDNJOBALKANSKA PLEMENA U PREDRIMSKO DOBA, Сарајево, 1969, стр. 496.

Посебно поглавље је посвећено Аутаријатима, чија територија је обухватала и чачански крај.

264. Пашић, Сретен Ж, КРОЗ РУДНИЧКИ ОКРУГ, Путничке успомене, Сремски Карловци, 1903, стр. 174.

Аутор је објавио своје утиске са пута кроз чачански крај 1899. године, са посебним освртом на школске прилике.

265. Перуничкић, др Бранко, ЧАЧАК И ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ, I, Чачак, 1968, стр. 816, ил; II, Чачак, 1969, стр. 888, ил.

Збирка докумената обухвата период од 1815. до 1915. године. Садржи податке о развоју Чачка, Бруснице и Горњег Милановца, организацији власти, привредном развоју, политичким збивањима и културним приликама.

266. Петковић, др Владимир Р, ПРЕГЛЕД ЦРКВЕНИХ СПОМЕНИКА КРОЗ ПОВЕСНИЦУ СРПСКОГ НАРОДА, Београд, 1950, стр. 1258, ил.

Преглед садржи кратак историјат црквених споменика у чачанском крају.

267. Петковић, др Влад. Р. СРПСКИ СПОМЕНИЦИ XVI—XVIII ВЕКА, Старијар новог реда VI (1911), Београд, 1914, стр. 165—203, ил.

Обрађена је архитектура, живопис и епиграфски материјал из Благовештења, Никоља и Жежевице.

268. Петковић, др Влад, СТАРИНЕ, ЗАПИСИ, НАТПИСИ, ЛИСТИНЕ, Београд, 1924, стр. 80.

Објављени су записи и натписи из манастира Благовештења, Никоља, Тројице и цркве у Жежевици.

269. Петковић, Сретен, ЗИДНО СЛИКАРСТВО НА ПОДРУЧЈУ ПЕЂКЕ ПАТРИЈАШИЈЕ 1557—1614, Нови Сад, 1965, стр. 254, ил.

Студија садржи податке о сликарству у чачанском крају на основу живописа манастира Благовештења и Никоља и цркве у Жежевици.

270. Петровић, Вукашин Ј — Др Петровић, Ник. Ј, ГРАЂА ЗА ИСТОРИЈУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ, Време прве владе кнеза Милоша Обреновића, I, Београд, 1882, стр. 488; II, Београд, 1884, стр. 562.

Документа садрже податке о приликама у чачанском крају.

271. Петровић, Мита, РАТНЕ БЕЛЕШКЕ СА ЈАВОРА И ТОПЛИЦЕ 1876, 1877 и 1878, I, Догађаји са Јавора 1876, Чачак, 1955, стр. 277, ил.

Аутор даје податке о чачанском крају у првом српско-турском рату.

272. Петровић, Мита, ФИНАНСИЈЕ И УСТАНОВЕ ОБНОВЉЕНЕ СРБИЈЕ ДО 1842, I, Београд, 1897, стр. 1032; II, Београд, 1898, стр. 1142; III, Београд, 1899, стр. 1000.

Књига садржи податке о првом и другом српском устанку, организацији власти, градњи јавних објеката и привредном развоју чачанског краја.

273. Петровић, Петар Ж, АРХИВСКА ГРАЂА О НАРОДНОЈ НОШЊИ У ШУМАДИЈИ У 19. ВЕКУ, Гласник Етнографског музеја, 22—23, Београд, 1960, стр. 225—234.

Набавка платна за израду одеће гардистима вршена је 1830. године у Брусници.

274. Петровић, Петар Ж, МАНАСТИР ВРАЂЕВШНИЦА, Крагујевац, 1967, стр. 38, ил.

Обрађена је прошлост манастира, манастирски објекти, ризница и гробља у околини.

275. Петровић, Петар Ж, О НАРОДНИМ ПЕСМАМА У РУДНИЧКОМ ПОМОРАВЉУ, Београд, 1935, стр. 55, ил.

Рад садржи епске и лирске песме, опис музичких инструмената и податке о гусларима и гајдашима.

276. Петровић, Петар Ж, ШУМАДИЈА, Гласник Етнографског музеја, 26, Београд, 1963, стр. 141—166.

Аутор даје податке о делу територије чачанског краја, која припада овој области.

277. Петронијевић, Вук—Јањић, Димитрије, НЕПОКОРЕНИ, Монографија Атенице и Кулиноваца, Чачак, 1981, стр. 469, ил.

Преглед збивања до краја првог светског рата садржи предања о најстаријој прошлости, податке о старинама, политичким и привредним приликама и друштвеном животу.

278. Пецињачки, Срета, НЕКОЛИКО ПОДАТАКА О АУСТРИЈСКОЈ КРАЉЕВИНИ СРБИЈИ ОД 1731. ДО 1736. ГОДИНЕ, Зборник радова Народног музеја, X, Чачак, 1979, стр. 97—117.

Објављена документа садрже податке о резервама хране, приходима од гостионица и службеницима у рудничком провизоријату.

279. Пецињачки, Срета, ПОДАЦИ О ПОПИСИМА И ПОРЕСКИМ ДАЖБИНАМА У СРБИЈИ ОД 1717. ДО 1719. ГОДИНЕ, Мешовита грађа, III, Београд, 1974, стр. 41—74.

Документа садрже податке о попису становништва, верским приликама и пореским обавезама рудничког дистрикта.

280. Пецињачки, Срета, ПОДАЦИ О УРЕЂЕЊУ СРБИЈАНСКЕ МИЛИЦИЈЕ У 1728/29. ГОДИНИ, Зборник радова Народног музеја, VII, Чачак, 1976, стр. 149—186.

Документа садрже податке о контумацу у Чачку и компанијама у Броњу и Чачку.

281. Пецињачки, Срета, РАЗЛИЧИТИ ПОДАЦИ ИЗ 1732—1733. ГОДИНЕ О КОМОРСКИМ НАСЕЉИМА РУДНИЧКОГ ДИСТРИКТА, Зборник радова Народног музеја, VI, Чачак, 1975, стр. 31—84.

Објављен је докуменат о десетинском попису од пољопривредних производа коморских насеља рудничког дистрикта, потврде о наплаћеним дажбинама и казнама и трошкови војних посада на Руднику и у Чачку.

282. Пецињачки, Срета, РАСПОРЕД ДОМАЋЕ МИЛИЦИЈЕ АУСТРИЈСКЕ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ У 1725. ГОДИНИ, Зборник радова Народног музеја, VIII, Чачак, 1977, стр. 37—59.

ПРИЛОГ ЕТНОЛОШКОЈ БИБЛИОГРАФИЈИ ЧАЧАНСКОГ КРАЈА

Објављена документа садрже податке о војним посадама у Броњару и Чачку.

283. Пецињачки, Срета, СЕДАМ ОБИЧНИХ ПИСМЕНА ИЗ 1710—1725. ГОДИНЕ, Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор, XXXIX, 3—4, Београд, 1973, стр. 234—244, ил.

Објављена је жалба чачанских војних старешина из 1724. године због кашњења попа Цвија.

284. Пешић—Максимовић, Надежда, ЗАШТИТА СПОМЕНИКА НАРОДНЕ КУЛТУРЕ И СТВАРАШТВА У СРБИЈИ, Гласник Етнографског института, XXX, Београд, 1981, стр. 69—86, ил.

У попису споменика народног градитељства од изузетног и од великог значаја налазе се објекти из чачанског краја.

285. Пешић—Максимовић, Надежда, ЈЕДАН ПРЕЖИВЕЛИ ОБЛИК НАРОДНЕ АРХИТЕКТУРЕ, Атенички винарски подрум, Зборник радова Народног музеја, I, Чачак, 1969, стр. 63—75, ил.

У чланку је обрађен подрум Бошка Поповића из прве половине XIX века и подрум Војина Бугарчића из 1883. године.

286. Пешић—Максимовић, Надежда, СПОМЕНИЧКЕ ВРЕДНОСТИ СЕОСКИХ ЦЕНТАРА У СРБИЈИ, Београд, 1984, стр. 154, ил.

У монографији су дати подаци о покушајима ушоравања села у доба кнеза Милоша Обреновића и значај јавних објеката за настанак сеоских центара у чачанском крају.

287. Пирх, Ото Дубислав, ПУТОВАЊЕ ПО СРБИЈИ У ГОДИНИ 1829, Београд, 1900, стр. 224.

Путопис садржи описе Чачка и Бруснице.

288. Половина, Надежда, ХРОНИКА СЕЛА СЛАТИНЕ, МРШИНАЦА, КУКИЋА И ЖАОЧАНА, Чачак 1968, стр. 187 (рукопис у Историјском архиву у Чачку)

У првом делу обрађен је географски положај, име села, подаци о становништву, политичким и економским приликама до првог светског рата.

289. Поповић, Вићентије, БЕЛЕШКЕ О МОЈОЈ ФАМИЛИЈИ И МОМ ЖИВОТУ, Изворник, 2, Чачак, 1985, стр. 11—34, ил.

Сачувани део рукописа садржи досељавање породице Поповић, живот у селу Жељевици, прилике у Чачку и школовање.

290. Поповић, Владимир, ТРИ ЗАПИСА О ЗАБЛАЋУ, Изворник, 2, Чачак, 1985, стр. 35—37, ил.

У својој аутобиографији и летопису школе даје податке о приликама у селима трнавског среза.

291. Поповић, Драгомир С, ВАСИЛИЈЕ—ВАСА ПОПОВИЋ, главни кнез пожешке нахије 1819—1832, Зборник радова Народног музеја, II, Чачак, 1971, стр. 63—96.

Обрађена је делатност Василија Поповића као нахијског кнеза.

292. Поповић, Драгомир С, ДА ЛИ СЕ ЧАЧАК У СРЕДЊЕМ ВЕКУ ЗВАО ГРАДАЦ, Зборник радова Народног музеја, VI, Чачак, 1975, стр. 85—92, ил.

Изнета је претпоставка да је име Градац пезано за задужбину Страцимира Немањића, а да је Чачак био назив насеља и пре првог помена 1409. године.

293. Поповић, Драгомир С, ИСТОРИЈА ЧАЧАНСКЕ ГИМНАЗИЈЕ 1837—1937, Споменица чачанске реалне гимназије 1837—1937, Чачак, 1938, стр. 7—266, ил.

Студија садржи преглед прошлости Чачка од праисторије до савременог доба, осврт на просветне прилике и историју школе.

294. Поповић, Драгомир С, КНЕЗ ВАСА ПОПОВИЋ И ЊЕГОВ ПИСАР МАРКО НЕМАЊИЋ — СКУПЉАЧИ НАРОДНИХ ПЕСАМА, Градац, 49, Чачак, 1982, стр. 17—22.

Вук Караџић је објавио 13 песама, које је добио од Василија Поповића и три од Марка Немањића.

295. Поповић, Драгомир С, КОНАК ГОСПОДАРА ЈОВАНА ОБРЕНОВИЋА У ЧАЧКУ У СВЕТЛУ НЕКИХ НОВИХ ПОДАТАКА, Зборник радова Народнoг музеја, I, Чачак, 1969, стр. 77—85.

Аутор је показао да је конак изнова грађен и да се не ради о неправљеном турском објекту.

296. Поповић, Драгомир С, ПОРЕКЛО И ЗНАЧЕЊЕ ИМЕНА ЧАЧАК, Зборник радова Народнoг музеја, I, Чачак, 1969, стр. 25—31.

Анализом помена у средњовековним писаним документима, предања и лексичког материјала, аутор закључује да порекло имена лежи у словенској речи „чачак“ — смрзнуто блато.

297. Поповић, Љубодраг, РАЗВОЈ ПОШТАНСКОГ САОБРАЋАЈА У ЧАЧКУ ДО 1875. ГОДИНЕ, Зборник радова Народнoг музеја, VII, Чачак, 1976, стр. 187—196.

Обрађен је рад мензулане до успостављања модерног поштанског саобраћаја и телефонских линија.

298. Поповић, Љубодраг, ЧАЧАК И ЊЕГОВА ОКОЛИНА ПРЕ СТО ГОДИНА У ОЧИМА ЈЕДНОГ ЛЕКАРА, Зборник радова Народнoг музеја, IV, Чачак, 1973, стр. 191—234, ил.

Санитетски извештај др Стевана Тренчинија за 1860. годину садржи преглед метеоролошких прилика, здравствене прилике, биљне и сточне болести.

299. Поповић, Љубодраг, ЧАЧАНСКИ КРАЈ У 1916. ГОДИНИ, Зборник радова Народнoг музеја, X, Чачак, 1979, стр. 297—302.

Статистички подаци о становништву, пољопривреди и сточарству за 1916. поређени су са стањем из 1910. године.

300. Поповић, Милан, П, ИЗ НАРОДНОГ ПЧЕЛАРСТВА У СТАРОМ ВЛАХУ И ЗЛАТИБОРУ, Српски етнографски зборник, XXXII, друго одељење, 14, Београд, 1925, стр. 339—343.

Свештеник из Жежевице дао је податке о годишњим обичајима везаним за пчеларство и празноверицама током редовних послова у пчелињаку.

301. Прокић, Радослав, РИМСКЕ ТЕРМЕ У ЧАЧКУ, Рашка баштина, 1, Краљево, 1975, стр. 167—178, ил.

Терме су саграђене пре V и биле су употреби до почетка VI века.

302. Протић, С. К., РАТНИ ДОГАЂАЈИ ИЗ ДРУГОГ СРПСКОГ УСТАНКА ГОД. 1815. ПОД ВОЈВОДОМ МИЛОШЕМ ОБРЕНОВИЋЕМ, Годишњица Николе Чупића, XII, Београд, 1891, стр. 1—104.

Обрађене су борбе у чачанском крају за време другог српског устанка.

303. Протић, Коста, РАТНИ ДОГАЂАЈИ ИЗ ПРВОГ СРПСКОГ УСТАНКА ПОД КАРАЂОРЂЕМ ПЕТРОВИЋЕМ 1804—1813, Годишњица Николе Чупића, XIII, Београд, 1893, стр. 77—268.

Аутор даје податке о борбама око Рудника и Чачка.

304. Протић, Љубиша, НЕКИ ОБИЧАЈИ ОКО КУПОВИНЕ, ПРОДАЈЕ И ТРАМПЕ, Гласник Етнографског музеја, XI, Београд, 1936, стр. 17—31.

Забележен је обичај око куповине у селу Губеревцима у Драгачеву.

ПРИЛОГ ЕТНОЛОШКОЈ БИБЛИОГРАФИЈИ ЧАЧАНСКОГ КРАЈА

305. Протић, Гучанин, Милисав, ДРАГАЧЕВО И ЊЕГОВИ СЛАВНИ СИ-
НОВИ, Ниш, 1940, стр. 254, ил.

Обрађена је прошлост Драгачева, историјски споменици, просветне при-
лике и учешће Драгачеваца у устанцима и ратовима у XIX и XX веку.

306. Протић, Милисав, ПРОТА ДРАГАЧЕВСКИ ЈАНКО МОЛЕР МИ-
ХАИЛОВИЋ, ЗАБОРАВЉЕНИ СЛИКАР И ЈУНАК, Београд, 1958, стр. 15.

Аутор је обрадио биографију и сликарску делатност, која се одвијала
током прве половине XIX века.

307. Пурковић, др Миодраг, Ал, ПОПИС СЕЛА У СРЕДЊОВЕКОВНОЈ
СРБИЈИ, Годишњак Скопског Филозофског факултета, IV, Скопље, 1940, стр.
53—160.

Забележени су помени села Бреснице, Бруснице и Враћевнице.

308. Radičević, Branko V., PLAVA LINIJA ŽIVOTA, Seoski nadgrobni spo-
menici i kraјputaši, Beograd, 1961, str. 116, il.

У књижевно обликован текст унети су епитафи са надгробних спомени-
ка из околине Чачка.

309. Радмилац, Милинко, СТАНОВАЊЕ И УРБАНИЗАЦИЈА У ГРАДУ
ЧАЧКУ И ОКОЛИНИ, Чачак, 1979, стр. 183, ил.

Аутор је обрадио положај, прошлост Чачка, развој стамбене привреде,
друштвене и привредне функције града, демографски развој урбанизацију
и место становања у глобалној организацији.

310. Радовић, Босиљка, ГАЈЕЊЕ И ОБРАДА ЛАНА И КОНОПЉЕ У
НАШЕМ НАРОДУ, Гласник Етнографског музеја, XIX, Београд, 1956, стр.
27—100, ил.

Аутор даје податке о обради конопља у Качеру и о трлици из села
Брезовице у срезу таковском (?).

311. Радојевић, Момчило Р, РУДНИК У ПРОШЛОСТИ, Београд, 1971,
стр. 61, ил.

Обрађена је прошлост Рудника, Мајдана, Островице, Бруснице, Савинца,
Такова и Горњег Милановца од праисторије до XIX века.

312. Ракић, Мил. Т, КАЧЕР, Српски етнографски зборник, VI, Насеља
српских земаља, III, Београд, 1905, стр. 735—864, ил.

Аутор је обрадио опште особине области, топониме, старине, постанак
насеља, порекло становништва, привреду и детаљно анализирао поједина на-
сељена места.

313. Ранковић—Вучићевић, Душанка, ПРИЛОГ ПРОУЧАВАЊУ БОГО-
РОДИЦЕ ГРАДАЧКЕ, Зборник радова Народног музеја, I, Чачак, 1969, стр.
17—23, ил.

Из писаних извора, који помињу задужбину Страцимира Немањића од
XIII до XIX века, анализирани су подаци који говоре о њеном статусу кра-
љевског манастира и архитектонским променама од времена претварања у
цамију.

314. Ранковић, Душанка — Икодиновић, Милена, ИЗВЕШТАЈ СИСТЕ-
МАТСКИХ ИСТРАЖИВАЊА ДОЊЕГ ДРАГАЧЕВА, Зборник радова Народ-
ног музеја, IV, Чачак, 1973, стр. 155—181, ил.

У извештају су обрађени археолошки локалитети, црквени објекти и
објекти народног градитељства.

315. Ранковић, Душанка — Икодиновић, Милена, ИЗВЕШТАЈ СИСТЕ-
МАТСКИХ ИСТРАЖИВАЊА ДРАГАЧЕВА, Зборник радова Народног музеја,
V, Чачак, 1974, стр. 177—195, ил.

У извештају су обрађени археолошки локалитети, црквени објекти и објекти народног градитељства у Горњем Драгачеву.

316. Рихтер, Вилхелм, ПРИЛИКЕ У СРБИЈИ ПОД КНЕЗОМ МИЛОШЕМ ДО ЊЕГОВЕ АВДИКАЦИЈЕ 1839. ГОДИНЕ, Крагујевац, 1984, стр. 128, ил. Путописац помиње Чачак као један од већих градова Србије и седиште кнежевог брата Јована Обреновића.

317. Руварац, Димитрије, МИТРОПОЛИЈА БЕОГРАДСКА ОКО 1735. ГОДИНЕ, Споменик СКА, XLII, други разред, 37, Београд, 1905, стр. 101—204. Објављени извештаји садрже податке о црквама, свештенству, верским приликама и величини појединих парохија.

318. Савић, Олга, ГРАДОВИ, ВАРОШИЦЕ И МЕШОВИТА НАСЕЉА ЗАПАДНЕ СРБИЈЕ, Зборник радова Географског института „Јован Цвијић“, 32, Београд, 1980, стр. 231—243.

Подаци о овим насељима дати су према усвојеној класификацији, анализиран је географски утицај, развој привреде, демографске промене и административни значај за њихов настанак.

319. Самарџић, Драгана, КАЗИВАЊА О СРПСКОМ УСТАНКУ 1804, Београд, 1980, стр. 386.

Приређена су за штампу казивања Јанићија Ђурића, Гаје Пантелића, Петра Јокића и Анте Протића, која садрже податке о догађајима у чачанском крају.

320. Самарџић, Радован, БЕОГРАД И СРБИЈА У СПИСИМА ФРАНЦУСКИХ САВРЕМЕНИКА XVI—XVIII ВЕКА, Београд, 1961, стр. 798.

Анонимни писац је у опису пута на Левант, који је по краљевом наређењу обавио 1621. године Г. де Е де Корманен, поменуо тврђаву Чачак.

321. Selem, Petar, EGIPATSKI BOGOVI U RIMSKOM ILIRIKU, *Godišnjik Centra za balkanološka ispitivanja Akademije nauka i umetnosti Bosne i Hercegovine*, 7, Sarajevo, 1972, str. 5—104.

Аутор је објавио податак о налазу аре у Чачку, коју је Серапсу и Изиди подигао Кнејус Помпејус Политианус, трибун II кохорте.

322. Simić, dr Vasilije, ISTORISKI RAZVOJ NAŠEG RUDARSTVA, Београд, 1951, стр. 438, ил.

Дати су подаци о експлоатацији руде на Јелици, Руднику и у Такову.

323. Симић — Миловановић, Зора, ТРАГОВИ МАНАСТИРА СТЈЕНИКА У ПЛАНИНИ ЈЕЛИЦИ, Старинар н. с., I, Београд, 1950, стр. 237—242, ил.

Обрађена је: прошлост манастира, пластика и археолошки локалитети у околини.

324. Симић, Ранко, ЛОЗНИЦА, стр. 193 (рукопис у Историјском архиву у Чачку).

У првом делу обрађен је географски положај села, име, досељавање становништва и друштвено-економске прилике до првог светског рата.

325. Spasenović, Kosta, IZVEŠTAJ O OSNOVNIM ŠKOLAMA U SRBIJI 1842. GODINE, *Zbornik za historiju školstva i prosvjete*, 8, Zagreb, 1974, str. 181—200.

Објављени документи садрже податке о школи у Брусници и Чачку.

326. Spasenović Kosta, PODACI O OSNOVNIM ŠKOLAMA U SRBIJI 1839. GOD., *Zbornik za historiju školstva i prosvjete*, 6, Zagreb, 1971, str. 125—145.

Из докумената се види број школа, учитеља и ученика 1839. године у рудничком и чачанском округу.

327. СРПСКО ЗЛАТАРСТВО, Београд, 1981, стр. 46, ил.
У каталогу је описана сребрена чаша из XVII века, нађена у селу Бањици код Чачка.
328. Сталио, Блаженка, ТЕРИОМОРФНИ СУД ИЗ ГУЧЕ, Зборник радова Народног музеја, I, Београд, MCMLVIII, стр. 311—312, ил.
Публикован је суд нађен на локалитету Врег у Гучи.
329. Станић, Радомир, АРХИТЕКТОНСКИ И СЛИКАРСКИ СПОМЕНИЦИ ДРАГАЧЕВА, Расковник, 32, Београд, 1982, стр. 99—106, ил.
Обрађени су црквени споменици и њихово сликарство.
330. Станић, Радомир, БЕЛЕШКЕ О СПОМЕНИЦИМА НАРОДНОГ ГРАДИТЕЉСТВА, Градац, 49, Чачак, 1982, стр. 22—26.
Дат је преглед основних видова народног градитељства у чачанском крају.
331. Станић, Радомир, ГРАДИТЕЉСТВО И СЛИКАРСТВО ИЗ КРАЈА XVIII И ПОЧЕТКА XIX ВЕКА У ПРЕДЕЛИМА ОКО ЧАЧКА, Зборник радова Народног музеја, X, Чачак, 1979, стр. 5—49, ил.
Студија садржи осврт на досадашња истраживања, преглед сакралног и профаног градитељства и сликарске делатности.
332. Станић, Радомир, МАНАСТИР ТРНАВА, Наша прошлост, 1—2, Краљево, 1968, стр. 47—60, ил.
Аутор је дао прошлост и опис манастира и натписе са надгробних плоча из порте.
333. Станић, Радомир, НАСТАС ЂОРЂЕВИЋ — МАЛО ПОЗНАТИ ГРАДИТЕЉИ XIX ВЕКА, Зборник радова Народног музеја, I, Чачак, 1969, стр. 155—162, ил.
Чланак садржи основне елементе биографије и податке о градитељској делатности.
334. Станић, Радомир, НЕПОЗНАТИ ЗАПИС ИЗ JEЖЕВИЦЕ, Саопштења Републичког завода за заштиту споменика културе, X, Београд, 1974, стр. 107—114, ил.
У запису из 1474. године каже се да су Турци 1462. побили братство кир Јована Лешанског и Стјеничког.
335. Станић, Радомир, ПРИЛОГ ПРОУЧПАВАЊУ СЛИКАРСКЕ ДЕЛАТНОСТИ УРОША КНЕЖЕВИЋА У ЧАЧКУ, Зборник радова Народног музеја III, Чачак, 1972, стр. 11—26, ил.
За време боравка у Чачку 1836. године сликар је израдио неколико портрета и вероватно грб на фасади господар Јовановог конака.
336. Станић, Радомир, РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА НА ЦРКВИ СВ. БЛАГОВЕСТИ У ТРНАВИ КОД ЧАЧКА, Наша прошлост, IV—V (1969—1970), Краљево, 1971, стр. 103—117, ил.
Саопштени су резултати сондажних ископавања, нови подаци о прошлости цркве, њена заштита и натписи на надгробним споменицима у порти.
337. Станић, Радомир, РУШЕВИНЕ СРЕДЊОВЕКОВНЕ ЦРКВЕ НА РУДНИКУ, Зборник радова Народног музеја, II, Чачак, 1971, стр. 13—25, ил.
На основу анализе архитектонских одлика сачуваних делова зидова објекат је датован у XIV или прву половину XV века.
338. Станић, Радомир, САВИНАЦ — ЗАДУЖБИНА ОБРЕНОВИЋА, Наша прошлост, 1—2, Краљево, 1967, стр. 78—88, ил.
Обрађена је архитектура, иконостас, црквени инвентар и прошлост цркве Св. Саве и публиковани натписи са надгробних плоча.

339. Станић, Радомир, СТАРА ЦРКВА У БРЕСНИЦИ, Зборник радова Народног музеја, II, Чачак, 1971, стр. 97—106, ил.

У чланку су изнети подаци о цркви коју је 1825. године зидао мајстор Коста из Охрида.

340. STANOVNIŠTVO NARODNE REPUBLIKE SRBIJE OD 1834—1953, I, Beograd, 1953, str. 102.

Дати су подаци према сачуваним пописима становништва.

341. Станојевић, А, НАСТАВА И НАСТАВНИЦИ ПРЕ ШЕЗДЕСЕТ ГОДИНА, Успомене из чачанске и крагујевачке Гимназије, Београд, 1933, стр. 32.

Аутор је оставио запажања о животу у Чачку у другој половини XIX века.

342. Стевановић, Живадин, М, ПОСТАНАК И РАЗВИТАК ГОРЊЕГ МИЛАНОВЦА, с. л. 1968, стр. 71, ил.

Аутор је изложио историју града од првих идеја о пресељењу Бруснице и податке о привредним и културно-просветним институцијама у граду.

343. Стефановић, Младен, С, ХРОНИКА ЈЕЖЕВИЦЕ, БАЊИЦЕ, ЛИПНИЦЕ И РАЈЦА, Чачак, 1973, стр. 431 (рукопис у Историјском архиву у Чачку).

У првом делу обрађен је положај села, име, споменици културе и друштвено-политичке и економске прилике до првог светског рата.

344. Стојановић, Љуб, СТАРИ СРПСКИ ЗАПИСИ И НАТПИСИ, I, Београд, 1902, стр. 480; II, Београд, 1903, стр. 483; III, Београд, 1905, стр. 487; IV, Сремски Карловци, 1923, стр. 227; V, Сремски Карловци, 1925, стр. 334; VI, Београд — Сремски Карловци, 1926, стр. 347.

Аутор је објавио записе и натписе прикупљене у чачанском крају.

345. Стојановић, Љуб, СТАРИ СРПСКИ РОДОСЛОВИ И ЛЕТОПИСИ, Београд — Сремски Карловци, 1927, стр. 382.

Објављени опширни летописи садрже податак о Страцимиру Немањићу, као ктитору цркве Богородице Градачке у Чачку.

346. Стојић, Никола, АКО СЕ САМ НЕ ЗАПОСЛИШ, ЗАПОСЛИЋЕ ТЕ БАВО, Народне пословице из Драгачева, Расковник, 32, Београд, 1982, стр. 15.

Објављено је 16 пословица.

347. Стојић, Никола, ВЕРОВАЊА ИЗ ДРАГАЧЕВА, Расковник, 32, Београд, 1982, стр. 30—32, ил.

Аутор је објавио народна веровања о времену, здрављу, чинима и чинилицама.

348. Стојић, Никола, ДРАГАЧЕВКЕ, I, Гуча, 1971, стр. 238; II, Гуча, 1973, стр. 217; III, Чачак, 1984, стр. 100.

У прве две књиге објављене су лирске и епске песме забележене у Драгачеву. Трећа књига садржи и здравице, пословице и легенде.

349. Стојић, Никола, КРАЈПУТАШИ — ЗНАЧАЈНО КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКО ОБЕЛЕЖЈЕ ДРАГАЧЕВА, Градац, 49, Чачак, 1982, стр. 32—36.

Аутор указује на културни значај крајпуташа као споменика изгинулим ратницима, на садржај епитафа, и ликовну обраду.

350. Стојић, Никола, О СОВИ И ЖЕНИ, Народне приче из Драгачева, Расковник, 32, Београд, 1982, стр. 21—22, ил.

Објављене су две приче.

ПРИЛОГ ЕТНОЛОШКОЈ БИБЛИОГРАФИЈИ ЧАЧАНСКОГ КРАЈА

351. Стојковић др Алекса М, ЈЕДАН ПОГЛЕД НА САНИТАРНЕ ПРИЛИКЕ У ОКРУГУ ЧАЧАНСКОМ У ГОД. 1905, 1906. и 1907., Београд, 1910, стр. 188.

Аутор је објавио статистичке податке и своја запажања о здравственим приликама.

352. Стојковић Софијана, SEKIRE BAKARNOG DOBA IZ ZBIRKI MUZEJA ZAPADNE SRBIJE, Zbornik Muzeja rudarstva i metalurgije II, Bor, 1982, str. 37—56, ил.

На локалитету Кућиште у Прањанима нађена је крстаста бакарна секира, која се везује за бубањско-хумску културну групу.

353. Танасијевић, Радован, МЕЛОГРАФСКИ ЗАПИСИ О ИГРАМА И ПЕСМАМА, Градац, 49, Чачак, 1982, стр. 38—39.

Објављени су мелографски записи пет песама и једног кола.

354. ТЕФТЕРИ ЧИБУКА ИЗ 1822. ГОДИНЕ, Драгачево, Изворник, 2, Чачак, 1985, стр. 59—74.

Објављени су резултати пописа оваца и коза у домаћинствима из 32 села.

355. Тешић, Ђорђе, УЖАРСТВО У СРБИЈИ, Гласник Етнографског музеја, XIX Београд, 1956, стр. 101—141, ил.

У чланку су дати подаци и о ужарском занату у Чачку.

356. Тимотијевић, Слободанка Р, БАБИНЕ — НАРОДНИ ОБИЧАЈ ЧАЧАНСКОГ КРАЈА, Зборник радова Народног музеја, VIII, Чачак, 1977, стр. 127—136.

Описан је обичај и саопштена грађа забележена на терену.

357. Тимотијевић, Слободанка Т, СВАТОВСКИ ОБИЧАЈИ И СВАТОВСКЕ ПЕСМЕ ЧАЧАНСКОГ КРАЈА, Зборник радова Народног музеја, VII, Чачак, 1976, стр. 213—235.

Описан је обичај и објављена грађа забележена на терену.

358. Тодоровић, Драгоје, ГОРАЧИЋКА БУНА 1893, Чачак, 1965, стр. 122, ил.

Аутор је обрадио буну и прилике у Драгачеву у другој половини XIX века.

359. Тодоровић, Драгоје, ДНЕВНИК РАНКА ТАЈСИЋА, Чачак, 1970, стр. 172, ил.

У књигу својих прихода и расхода између 1888. и 1893. године Ранко Тајсић је бележио податке о догађајима у породици, народним обичајима и важнијим политичким збивањима.

360. Тодоровић, Драгоје, НАРОДНИ ТРИБУН РАНКО ТАЈСИЋ, Београд, 1983, стр. 432, ил.

Обрађени су живот и политички рад једног од првака Радикалне странке. Монографија садржи доста података о породици Тајсић и политичким приликама у чачанском крају у другој половини XIX века.

361. Тодоровић, др Драгоје, НЕУСПЕО ПОКУШАЈ ОТКУПА КОНАКА ЈОВАНА ОБРЕНОВИЋА У ЧАЧКУ ПРЕ 140 ГОДИНА, Зборник радова Народног музеја, X, Чачак, 1979, стр. 155—163, ил.

Докуменат из 1839. године садржи попис добара Јована Обреновића у Чачку.

362. Тодоровић, Драгоје, ПОПИС УСТАНИКА ИЗ 1815. ГОДИНЕ, Споменик САНУ, CXIV, одељење друштвених наука, 16, Београд, 1966, стр. 85, ил.

Објављен је попис учесника другог српског устанка из чачанског краја и опис борби на Љубићу.

363. Толстыџе И. Н. и М. С., Заметки по славянском у язгычеству, 5. Защита от града в Драгачеве и других сербских зонах, Славянский и балканский фольклор, Москва, 1981, стр. 44—120.

Аутор је анализирао магијске радње које становници Драгачева врше да би се заштитили од града.

364. Томић, Персида, БОЈЕЊЕ И ПАРАЊЕ ЈАЈА, Гласник Етнографског музеја, XX (1956), Београд, 1957, стр. 5—70, ил.

Објављени су подаци о обичајима везаним за бојење јаја у Брђанима, Велеречи, Горњем Милановцу, Мајдану, Невадама, Руднику, Такову и Чачку.

365. Тошић, Вера С, ВЕЛИКИ ЧЕЛНИК РАДИЧ, Зборник за историју Матице српске, 13, Нови Сад, 1976, стр. 7—21.

У студији је обрађена државничка делатност, учешће у ратовима и поседи великог чилника Радича.

366. Тошић, Владимир, МРЧАЈЕВЦИ И ОКОЛИНА, Мрчајевци, 1978, стр. 591, ил.

Аматерски писана монографија обухватила је културно-историјске споменике, историју места од XVII до XIX века, просветне прилике, ратове 1876—1918. и развој Мрчајеваца између два светска рата.

367. Тричковић, Радмила, БЕОГРАДСКИ ПАШАЛУК 1687—1739. ГОДИНЕ, Београд, 1977, стр. 743 (докторска дисертација у рукопису, Библиотека Одељења за историју Филозофског факултета у Београду).

Аутор даје податке о судбини Чачка у аустро-турским ратовима, економском статусу становништва и хајдучији.

368. Тричковић, Радмила, ЧИТЛУЧЕЊЕ У БЕОГРАДСКОМ ПАШАЛУКУ, Зборник Филозофског факултета, XI—1, Београд, 1970, стр. 525—549.

Аутор даје податке о читлужењу у околини Рудника.

369. Тројановић, Сима, ВАТРА У ОБИЧАЈИМА И ЖИВОТУ СРПСКОГ НАРОДА, Српски етнографски зборник, XLV, друго одељење, 19, Београд, 1930, стр. 339, ил.

Наведени су примери из рудничког краја и Драгачева.

370. Тројановић, Сима, ГЛАВНИ СРПСКИ ЖРТВЕНИ ОБИЧАЈИ, Српски етнографски зборник, XVII, друго одељење, 10, Београд, 1911, стр. 1—238.

Аутор наводи примере приношења жртве у чачанском крају, за време пољопривредних радова, годишњих празника и болести.

371. Тројановић, Сима, НАШЕ КИРИЦИЈЕ, Српски етнографски зборник, XIII, друго одељење, 7, Београд, 1909, стр. 1—153.

Дати су подаци о кирицијама и ношњи у Чачку.

372. Тројановић, Сима, ПРАИСТОРИЈСКЕ СТАРИНЕ ИЗ РУДНИЧКОГ ОКРУГА, Старинар, 1, Београд, 1892, стр. 1—23, ил.

Објављени су резултати прекопавања седам хумки на Руји и подаци о античким локалитетима у Јездини, Негрипорима, Видови и Марковици.

373. Тројановић, Сима, СТАРИНСКА СРПСКА ЈЕЛА И ПИЋА, Српски етнографски зборник, II, Београд, 1896, стр. 124.

Аутор је истраживао припремање хране у околини Чачка и Горњег Милановца.

374. Тројановић, С — Станојевић, Ал, ПРАИСТОРИЈСКЕ СТАРИНЕ ИЗ РУДНИЧКОГ ОКРУГА, Старинар, 4, Београд, 1890, стр. 101—110, ил.

Рад садржи податке о налазу из хумке у Марковици и траговима каменог моста код Ваведена.

ПРИЛОГ ЕТНОЛОШКОЈ БИБЛИОГРАФИЈИ ЧАЧАНСКОГ КРАЈА

375. Туцаков, Јован, КОЈЕ БИЉЕ НАРОД НАЈЧЕШЋЕ УПОТРЕБЉАВА ЗА ЛЕК ИЛИ ЗА ИЗРАДУ ЛЕКА, Зборник Етнографског музеја у Београду 1901—1951, Београд, 1953, стр. 330—341, ил.

Аутор је обрадио употребу биља за лечење у реону планина Јелице, Овчара, Каблара и Рудника.

376. Туцаков, Јован — Михаиловић, Милена, МЕДИЦИНСКА ФЛОРА ОВЧАРА, КАБЛАРА И ЈЕЛИЦЕ, Београд, 1977, стр. 275.

Саопштени су подаци о биљу нађеном на терену, подели и резултатима анализе важнијих врста.

377. Ђирић, Божана, ЧАРДАЦИ НА САВИНЦУ, Наша прошлост, 1—2, Краљево, 1967, стр. 74—77, ил.

Публикована су два чардака породице Петровић.

378. Ђирковић, Љиљана, КЛИМАТСКЕ ОСОБИНЕ ЗАПАДНЕ СРВИЈЕ, Зборник радова Географског института „Јован Цвијић“, 29, Београд, 1977, стр. 105—133.

Рад садржи податке о климатским особинама Чачка и Гуче.

379. Ђоровић — Љубинковић, Мирјана, СРЕДЊОВЕКОВНИ ДУБОРЕЗ У ИСТОЧНИМ ОБЛАСТИМА ЈУГОСЛАВИЈЕ, Београд, 1965, стр. 167, ил.

Аутор даје податке о дуборезном иконостасу из манастира Благовештења у Овчар Бањи.

380. Урошевић, др Миливоје, ГЛОБЕ У МИЛОШЕВО ДОВА У РУДНИЧКО-ЧАЧАНСКОМ КРАЈУ, Зборник радова Народног музеја, VIII, Чачак, 1977, стр. 5—15.

Чланак садржи податке о десетку, харачу, разрезу пореза и кулуку.

381. Урошевић, др Миливоје, ТРЕЋА ЧЕТА, Традиција отпора, буна и устанака, Чачак, 1984, стр. 283, ил.

У првом делу је обрађена прошлост доњег дела Љубићког среза до првог светског рата.

382. Ускоковић, Рад, НАРОДНА НОШЊА ПО СТАРОВЛАШКИМ СЕЛИМА ОКО ИВАЊИЦЕ, Гласник Етнографског музеја, I, Београд, 1926, стр. 94—98, ил.

Описана је старија и тадашња мушка, женска и дечија ношња.

383. Филиповић, Миленко С, САМОУБИСТВО У ПРЕДЕЛУ ТАКОВУ, Радови Научног друштва НР Босне и Херцеговине, X, Одјељење историјско-филолошких наука, 4, Сарајево, 1958, стр. 157—201.

Анализирана је структура ове појаве према подацима од почетка XIX века до 1956. године.

384. Филиповић, Миленко, С, СЕЛО У СРВИЈИ КРАЈЕМ 18 и ПОЧЕТКОМ 19. ВЕКА, Географски лик Србије у доба Првог устанка, Београд, 1954, стр. 74—89, ил.

Рад садржи податке о условима за насељавање, величини, изгледу сеоских насеља и кућа у околини Чачка.

385. Филиповић, др Миленко, С, ТАКОВО, Српски етнографски зборник, LXXV, друго одељење, 37, Београд, 1960, стр. 1—317, ил.

У монографији је обрађено: особине предела, привредне прилике, прошлост, постанак насеља, кућа и остале зграде, становништво и дати подаци о насељеним местима.

386. Филиповић, Миленко, С, ТАКОВЦИ, Српски етнографски зборник LXXXIV, четврто одељење, 7, Београд, 1972, стр. 274.

Аутор је обрадио становништво, ношњу, исхрану, привреду, друштвени живот, обичаје, народну уметност и стваралаштво. Као додатак објављене су исправке монографије „Таково“.

387. Фолгић — Корјак, Ангелина, ПОРТРЕТИ СТЕВАНА НИКШИЋА — ЛАЛЕ У НАРОДНОМ МУЗЕЈУ У ЧАЧКУ, Зборник радова Народног музеја, XII, Чачак, 1982, стр. 117—125, ил.

Публиковани су портрети Стајке и Обрада Лазовића.

388. Фолгић — Корјак, Ангелина, СЕЦЕСИЈА У ЧАЧКУ, Зборник Народног музеја, XII—2, Београд, МСМЛХХХV, стр. 23—31, ил.

Анализирани су елементи сецесије у архитектури, примењеној уметности и уметничком занатству.

389. Фолгић — Корјак, Ангелина, ЦРКВА Св. АРХАНГЕЛА МИХАИЛА У ГУЧИ, Зборник радова Народног музеја, X, Чачак, 1979, стр. 73—95, ил.

У чланку је обрађена прошлост цркве и иконостас.

390. Хан, Верена, СРЕДЊОВЕКОВНА СТАКЛЕНА ЧАША ИЗ СЕЛА ТРНАВЕ, Зборник радова Народног музеја, XIII, Чачак, 1983, стр. 19—32, ил.

Публикована је стаклена чаша, вероватно дубровачки рад, из прве трећине XV века, нађена на локалитету Црквина.

391. Храбак, Богумил, ПРИЛОГ ПРИКАЗУ ПРИВРЕДНИХ ПРИЛИКА ЧАЧАНСКО-ПОЖЕШКОГ КРАЈА У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XVI ВЕКА, Зборник радова Народног музеја, XII, Чачак, 1982, стр. 127—136.

Чланак садржи податке о поменима Чачка у изворима XVI и XVII века и привредним приликама.

392. Цвијић, Јован, БАЛКАНСКО ПОЛУОСТРВО И ЈУЖНОСЛОВЕНСКЕ ЗЕМЉЕ, Београд, 1966, стр. 582, ил.

Чачански крај је разматран као природна област, дати су подаци о типу насеља, и кућа, друштвеним променама и становништву.

393. Цобел, др Штефка, ОБРЕДНА ЈЕЛА И ХЛЕБОВИ У ГОДИШЊИМ ОБИЧАЈИМА, Зборник радова Народног музеја, V, Чачак, 1974, стр. 113—143, ил.

Неколико података се односе на обичаје у околини Горњег Милаовца.

394. Чанак-Медић, Милка, БЛАГОВЕШТЕЊЕ ПОД КАБЛАРОМ, Саопштења Републичког завода за заштиту споменика културе, IX, Београд, 1970, стр. 199—221, ил.

Обрађена је прошлост манастира, манастирски комплекс, проблеми уређења и грађевинско стање објекта.

395. Чанак-Медић, Милка, МАНАСТИР ТРОЈИЦА ПОД ОВЧАРОМ, Рашка баштина, 1, Краљево, 1975, стр. 81—94, ил.

Дати су историјат и архитектура манастира и подаци о манастирском конаку из 1844. године.

396. Чанак-Медић, Милка, НЕКИ ПРИМЕРЦИ ЦРКВЕНОГ КАМЕНОГ НАМЕШТАЈА, АМВОНСКИХ ПЛОЧА И ПРОЗОРСКИХ ТРАНЗЕНА, Зборник Народног музеја, IX—X, Београд, МСМЛХХХIХ, стр. 527—550, ил.

Обрађени су примерци из манастира Св. Тројице, Срећења, Никоља, Стјеника и цркве Св. Николе у Лежевици с краја XVI и почетка XVII века.

397. Ćelebija, Evlija, PUTOPIS, Odlomci o jugoslovenskim zemljama, II, Sarajevo, 1957, str. 263.

Путописац је оставио описе Рудника и Чачка.

398. Целебџић, Милорад, КНЕЗ МИЛОШ И СРПСКЕ ВЛАСТИ ПРЕМА СТАРИНАМА И УМЕТНОСТИ У СРБИЈИ 1815—1839. ГОДИНЕ, Архивска грађа за историју Народног музеја, 1, Београд, 1969, стр. 413, ил.

Објављена документа садрже податке о случајним археолошким налазима, обнови цркава и манастира и градњи нових, световног и црквеног сликарству и профаном градитељству.

399. Шабановић, др Хазим, ИЗ ПРОШЛОСТИ НАСЕЉА КРАЉЕВА И ОКОЛИНЕ ПОД ТУРСКОМ ВЛАШЋУ, Наша прошлост, 1—2, Краљево, 1968, стр. 3—16.

Дати су подаци о селима између Чачка и Краљева у XV и XVI веку.

400. Шабановић, др Хазим, КРАЉЕВО И ЊЕГОВА ОКОЛИНА ПОД ТУРСКОМ ВЛАШЋУ ДО КРАЈА 16. ВЕКА, Наша прошлост, 1—2, Краљево, 1967, стр. 3—9.

Чланак садржи податке о Чачку и околним селима у долини Западне Мораве.

401. Шабановић, Хазим, ТУРСКИ ИЗВОРИ О СРПСКОЈ РЕВОЛУЦИЈИ 1804, I, Београд, 1956, стр. 334.

У документима се налазе подаци о народним првацима, који потписују изјаве верности и оданости турским властима у почетку устанка у Рудничкој нахији.

402. Шабановић, Хазим, УПРАВНА ПОДЈЕЛА ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ЗЕМАЉА ПОД ТУРСКОМ ВЛАДАВИНОМ ДО КАРЛОВАЧКОГ МИРА 1699. ГОДИНЕ, Годишњак Историјског друштва Босне и Херцеговине, IV, Сарајево, 1952, стр. 171—204.

Студија садржи податке о кадилуцима Руднику и Чачку у оквиру административне поделе Смедеревског санџака.

403. Шкриванић, Гавро, ВЛАСТЕЛИНСТВО ВЕЛИКОГ ЧЕЛНИКА РАДИЧА ПОСТУПОВИЋА, Историјски часопис, XX, Београд, 1973, стр. 125—137.

Чланак садржи податке о поседима великог челника Радича у рудничком метоху.

404. Шкриванић, Гавро, ЖИЧКО ЕПАРХИЈСКО ВЛАСТЕЛИНСТВО, Историјски часопис, IV (1952—1953), Београд, 1954, стр. 147—172.

У повелји манастира Жиче помињу се село Бресница са тргом и манастир Богородица Градачка.

405. Шкриванић, др Гавро, ПУТЕВИ У СРЕДЊОВЕКОВНОЈ СРБИЈИ, Београд, 1974, стр. 158, ил.

Путеви у чачанском крају обрађени су на основу наративних и дипломатичких извора, теренских података и познавања путне мреже у античком периоду и новом веку.

406. Шобић, Јерина, ОПАНЦИ И ОПАНЧАРСКИ ЗАНАТ У СРБИЈИ С ОСВРТОМ НА МУЗЕЈСКЕ ЗБИРКЕ, Гласник Етнографског музеја, XVIII, Београд, 1955, стр. 21—67, ил.

Студија садржи податке о изради опанака и опанчарском занату у Чачку и Горњем Милановцу.